ISSN : 3108-2041

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ

October - 2026
VOL-II • Issue-X

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ

ମାସିକ ଓଡିଆ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା

ISSN : 3108-2041

ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ | ଦଶମ ସଂଖ୍ୟା
ଅକ୍ଟୋବର - ୨୦୨୬

VOL.02 | ISSUE.10
OCTOBER - 2026

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା
ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ପଟ୍ଟନାୟକ

Founder
Laxminarayan Pattanaik

ଠିକଣା
ମଙ୍ଗଳାଯୋଡି, ଖୋରଧା,
ଓଡିଶା - ୭୫୨୦୨୩

Address
Mangalajodi, Khordha
Odisha - 752023

Place of Publication

Mangalajodi, Khordha, Odisha - 752023
Email : emagazinebanamalli@gmail.com
Website : https://www.banamalli.org

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

Banamalliira Mahak is an open access monthly International Standard Serial Number recognized Odia Literature Journal. It is dedicated to the preservation and promotion of Odia literature and culture in Odisha and beyond. Published monthly, the journal carries the best voices of Odia literature and culture, providing a vibrant platform for Odia writers and literature lovers to express and read their creative works and ideas. This publishing service of 'Banamallira Mahak' is completely open access, free and without any charges.

Aim & Objective

At Banamallira Mahak, our aim is to provide a unique space for contemporary and classical perspectives on Odia literature and culture, while also connecting the rich Odia literature with modern storytelling, analysis and creative expression. Through poetry, short stories, essays or any other articles, we try to explore the diverse aspects of Odia identity and creative writing.

In today's digital world, Banamallira Mahak stands as a testament to the timeless appeal of Odia literature and culture. This magazine is not just a place for literary display but a medium for cultural exchange,

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

discussion and enrichment. It is like a bridge between established and new writers, classical and contemporary literature. An attempt to expand the boundaries of Odia literature and cultural heritage. Whether you are a lone reader or a writer, Banamallira Mahak offers a unique opportunity to stay connected with Odia literature in the modern world.

How to Submit Article

If any writer is interested in sending an article to Banamallira Mahak, he can send his article through the email or online form available by clicking on the **<Article Submission>** navigation menu button available on this website. If sending the article through email, then the article must be accurately typed in a word file with your address.

It is absolutely necessary to provide the author's name, residential address and email address along with the article sent through form of website. It is mandatory to fill in the required information requested through online form. Every writer should remember that the article sent to Banamallira Mahak should not have been published anywhere else before.

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ISSN : 3108-2041

Editor in Chief

Mr. Laxminarayan Pattanaik

Mr. Salila Kumar Swain

Editorial Board

Mr. Bibhuti Bhusan Hota

Mrs. Debahuti Pattanaik

Dr. Mangalika Mohapatra

Dr. Laxman Sahoo

Mr. Sidheswar Tripathy

Advisory Council

Er. Dipti Ranjan Panda

Mr. Trilochan Das

Mr. Nishikant Kahalsingh

Mr. Ranganath Rath

Mr. Prafulla Chandra Mishra

Mr. Gopal Kishore Sen

Mr. Gopal Chandra Sao

ISSN : 3108-2041
Title : Banamallira Mahak
Publisher : Mr. Laxminarayan Pattanaik
Place of Publication : Mangalajodi, Khordha, Odisha
Submit Article at Email : emagazinebanamalli@gmail.com
Website : https://www.banamalli.org

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସମ୍ପାଦକୀୟ

ଋତୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହ ପ୍ରକୃତିର ରୂପ ବଦଳେ, ଆଉ ସାହିତ୍ୟ ମଣିଷର ଚିନ୍ତା ଓ ଅନୁଭବର ନୂତନ ସୃଷ୍ଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଆବିଷ୍କାର କରେ । ଅକ୍ଟୋବର ସଂଖ୍ୟାରେ ଏହି ସୃଜନଶୀଳ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରତିଫଳନ କବିତା, ଗଳ୍ପ, ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ଗବେଷଣାଧର୍ମୀ ଲେଖା ଗୁଡିକରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । କେଉଁଠି ରହିଛି ଜୀବନର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅନୁଭୂତି ତ କେଉଁଠି ସମାଜ ଓ ସମୟର ପ୍ରତିଛବି, ଆଉ କେଉଁଠି ରହିଛି ଗଭୀର ସାହିତ୍ୟିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ । ସୃଜନ ଓ ଗବେଷଣାର ଏହି ଦୁଇ ଧାରା ପରସ୍ପରକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରି ସାହିତ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚାକୁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଦିଗ ପ୍ରଦାନ କରି ପାରିଛି । ନୂତନ ପିଢ଼ିର ସୃଜନଶୀଳ ସ୍ୱରକୁ ସ୍ଥାନ ଦେବା ସହ ଗଭୀର ଓ ମାନସମ୍ପନ୍ନ ଗବେଷଣାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ଆମର ଅବିରତ ପ୍ରୟାସ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ସମୃଦ୍ଧି ଓ ସାହିତ୍ୟର ବିସ୍ତୃତ ପରିସରକୁ ପାଠକଙ୍କ ନିକଟରେ ନୂଆ ରୂପରେ ପହଞ୍ଚାଇବା ହେଉଛି ଆମର ପ୍ରଥମ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଆପଣମାନଙ୍କ ପଠନ, ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଓ ସହଯୋଗ ଆମ ସାହିତ୍ୟିକ ଯାତ୍ରାକୁ ଆହୁରି ସମୃଦ୍ଧ କରିବ ବୋଲି ଆମେ ଆଶାବାଦୀ ।

- ସମ୍ପାଦକ, ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସୂଚୀପତ୍ର

ଏ ସଂଖ୍ୟାର ସନ୍ଦର୍ଭ ଓ ସମୀକ୍ଷା..

- ଉତ୍କଳୀୟ ଲୋକ ଜୀବନର ଦର୍ଶନ : ଲୋକକଥା ଓ ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନରେ ନୀତିଶିକ୍ଷା — *ଚନ୍ଦନ ବିଶ୍ୱକର୍ମା*
- ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ - ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ — *ପ୍ରକାଶ ବିଶ୍ୱାଳ*

ଏ ସଂଖ୍ୟାର କବିତା..

- ବାବା ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର — *ଆକୁଳାନନ୍ଦ ପୃଷ୍ଟି*
- ମା ଆସିଲେଣି ? — *ଅଭୟ କୁଣ୍ଡ*
- ବଉଳା କୁମ୍ଭୀର — *ଅମରନାଥ ବାରିକ୍*
- ବସନ୍ତ ଛାତିରେ ଝାଞ୍ଜି — *ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟୀ ଓଝା*
- କାଗଜ ଡଙ୍ଗା — *ଆଶିଷ ରଞ୍ଜନ ଦାଶ*

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

- ପାଦପ — *ପୁଷ୍ପିତା ରାଉତ*
- କାଳିଆ ସାଆନ୍ତ — *ସରସ୍ୱତୀ ପ୍ରଧାନ*

- ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ ମାସିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ ବିଷୟ ଗୁଡିକର ସତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଲେଖକ ଲେଖିକାଙ୍କ ଅଧିକୃତ ଅଟେ । କେବେ କୌଣସି ଲେଖାକୁ ନେଇ କିଛି ବିବାଦୀୟ ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଆଇନଗତ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ସେଥିପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଲେଖକ ଲେଖିକା ଦାୟୀ ରହିବେ ।

- ଯଥା ସମ୍ଭବ ବନାନଗତ ତ୍ରୁଟି ରହିତ ଲେଖା ସମ୍ପାଦନ ଦିଗରେ ଆମେ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାଉ । ବେଳେ ବେଳେ ବୈଷୟିକ କାରଣ ବଶତଃ କିଛି କିଛି ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ତ୍ରୁଟି ନଜରକୁ ଚାଲିଆସେ, ସେଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଆମେ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥୀ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଉତ୍କଳୀୟ ଲୋକ ଜୀବନର ଦର୍ଶନ : ଲୋକକଥା ଓ ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନରେ ନୀତିଶିକ୍ଷା

ଚନ୍ଦନ ବିଶ୍ୱକର୍ମା

ଗବେଷକ, ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ
ବ୍ରହ୍ମପୁର ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଗଞ୍ଜାମ
ଦୂରଭାଷ - ୭୬୮୪୮୭୪୨୪୭

Article No. 261001
Article Received On: 31-08-2026
Article Published On: 01-10-2026

ସାରାଂଶ - ଓଡ଼ିଆ ଲୋକ ସାହିତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଛି ଶତାବ୍ଦୀ ଶତାବ୍ଦୀର ଜୀବନ ଦର୍ଶନ, ସାମାଜିକ ଅନୁଭୂତି ଏବଂ ଗଭୀର ନୈତିକ ବାର୍ତ୍ତା । ଗ୍ରାମୀଣ ଜୀବନ ମାନସରୁ ଜନ୍ମ ନେଇଥିବା ଲୋକକଥା ଏବଂ ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାର ତଥା ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଭାବେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ମୌଖିକ ରୂପରେ ଗତିଶୀଳ ଏହି ସାହିତ୍ୟିକ ସମ୍ପଦ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଓଡ଼ିଆ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଜନଜୀବନକୁ ଏକ ସୁସ୍ଥ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ କରିବାରେ ମୁଖ୍ୟ ସୂତ୍ରଧର ସାଜିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ପାରମ୍ପରିକ ଗଳ୍ପ, ରୂପକ କାହାଣୀ ଏବଂ ସାଧବ ପୁଅର ଗାଥାଗୁଡ଼ିକ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମନରେ ସତ୍ୟର ମହତ୍ତ୍ୱ, ସଂଯମତା, ପରୋପକାର ଏବଂ କଠିନ ସମୟରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରଖିବାର ମାନସିକତା ଗଠନ କରିଥାଏ । ଲୋଭର କୁପରିଣାମ ଓ ଅହଂକାରର ପତନ ଭଳି ଜଟିଳ ସାମାଜିକ ସତ୍ୟକୁ ଏହି ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଅତି ସହଜରେ ଶିଶୁ ମାନସପଟରେ ସ୍ଥାପିତ କରି ଚରିତ୍ର ଗଠନର ପ୍ରାଥମିକ ଭିତ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରେ । ଏହା ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଏକ ସଚେତନ ଓ ଦାୟିତ୍ୱବାନ ନାଗରିକ ଭାବେ ଗଢ଼ିତୋଳିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ସେହିପରି ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର ଅନୁଭୂତିରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱଳ୍ପ ଶବ୍ଦରେ ବ୍ୟାପକ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ଆପ୍ତବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣ ମଣିଷକୁ କର୍ମଠ, ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ଏବଂ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ପାଇଁ ବାଟ ଦେଖାଇଥାଏ । ପାରିବାରିକ ସଂହତି ରକ୍ଷା କରିବା, ସମାଜରେ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଏବଂ ବ୍ୟାବହାରିକ ଜ୍ଞାନର ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଏଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣ ଜନତା ପାଇଁ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ସଦୃଶ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟର ବିଶ୍ୱାୟନ(Globalization), ଆଧୁନିକତା ଏବଂ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଜୀବନଶୈଳୀ ଯୋଗୁଁ ଆମ ସମାଜରେ ମାନବିକ ସମ୍ପର୍କ ଓ ନୈତିକତାର ଯେଉଁ ତୀବ୍ର

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଅବକ୍ଷୟ ଘଟୁଛି, ତାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏହି ମୌଖିକ ଲୋକଜ୍ଞାନର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏକାନ୍ତ ଜରୁରୀ । କାରଣ ଏହା ହିଁ ଆଗାମୀ ପିଢ଼ି ପାଇଁ ଏକ ମୂଲ୍ୟବୋଧଭିତ୍ତିକ, ସୁସ୍ଥ ଓ ଚରିତ୍ରବାନ ସମାଜ ଗଠନର ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ସ ଭାବେ ପ୍ରମାଣିତ ହେବ ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦ – ଉତ୍କଳୀୟ ଜ୍ଞାନ ପରମ୍ପରା, ଓଡ଼ିଆ ଲୋକକଥା, ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନ, ନୀତିଚେତନା, ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାର, ବ୍ୟାବହାରିକ ଜ୍ଞାନ, କର୍ମବାଦ, ସାର୍ବକାଳିକ ସତ୍ୟ, ଜୀବନ ଦର୍ଶନ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଆଦର୍ଶ, ଚରିତ୍ର ଗଠନ, ପାରିବାରିକ ସଂହତି, ସାମାଜିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଲୋକ ପ୍ରଜ୍ଞା ।

ବିଶିଷ୍ଟ ଦାର୍ଶନିକ ଆରିଷ୍ଟୋଟଲ୍‌ଙ୍କ ମତରେ, **"Man is a social animal"** ଅର୍ଥାତ୍ ମନୁଷ୍ୟ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀ । ସମାଜ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ତା'ର ଜୀବନ ବିକଶିତ ହୁଏ, ସମ୍ପର୍କ ଗଢ଼ିଉଠେ ଏବଂ ଚେତନାର ବିସ୍ତାର ଘଟେ । ଏହି ସାମାଜିକ ଜୀବନକୁ ସୁଗମ, ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଏବଂ ସଂସ୍କାରଯୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଆବହମାନ କାଳରୁ ନୀତିଶିକ୍ଷା ଓ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଆସିଛି । ସମାଜର ବିପଥଗାମୀ, ସ୍ୱାର୍ଥପର ଓ ଅବ୍ୟବସ୍ଥିତ ରୂପକୁ ଅତି ନିକଟରୁ ଦେଖି ମହାପୁରୁଷମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ମାନବ ଜାତିର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ମହତ୍ ବାଣୀମାନ ପ୍ରଦାନ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଭାଗବତରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, **"ମହତେ ଯାହା ଆଚରିବେ, ଇତରେ ତାହା ହିଁ କରିବେ"** - ଅର୍ଥାତ୍, ସମାଜ ଯେତେବେଳେ ଦିଗହରା ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ସମାଜର ସେହି ପ୍ରଜ୍ଞାବାନ ମହତ୍ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ହିଁ ଆଗାମୀ ପିଢ଼ି ପାଇଁ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ସାଜିଥାଏ । କାହିଁ କେଉଁ କାଳରୁ ସମାଜରେ ସଂସ୍କାର ଆଣିବା ପାଇଁ ମାଟିର ଜଣେ ଜଣେ ଅଜ୍ଞାତ ଲୋକ-କବି ନିଜ ମୁଖରୁ ସହଜ-ସରଳ କାହାଣୀଟିଏ ବା ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନଟିଏ କହି ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି, ଯାହା କାଳକ୍ରମେ ସମାଜ ଗଠନର ମୂଳଦୁଆ ପାଲଟିଛି । ସେହି ଲୋକ-କବିମାନଙ୍କର ଏହି ପ୍ରଦତ୍ତ ବାଣୀ କୌଣସି ଶାସନ କିମ୍ବା କଠୋର ଆଇନର ଚାପ ବିନା, କେବଳ ପ୍ରେମ ଓ ନୈତିକତାର ବନ୍ଧନରେ ସମାଜକୁ ଶୃଙ୍ଖଳିତ କରିବାରେ ଏକ ଅଦୃଶ୍ୟ ସାମାଜିକ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ସଦୃଶ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଆସିଛି । ପୁସ୍ତକଗତ ବା ପ୍ରାତିଷ୍ଠାନିକ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ଜନମାନସକୁ ନୈତିକତାର ପାଠ ପଢ଼ାଇବାରେ ଓଡ଼ିଆ ଲୋକକଥା ଏବଂ ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନଗୁଡ଼ିକ ଏକ ସାମାଜିକ ଅସ୍ତ୍ର ଭାବେ ସର୍ବଦା ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଆସିଛନ୍ତି ।

ଏହି କ୍ରମରେ ଓଡ଼ିଆ ଲୋକକଥାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗଭୀର ଓ ବ୍ୟାପକ । ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବେଶରେ ଜେଜେମା' ବା ଆଈମା' କୋଳରୁ ଜନ୍ମ ନେଇଥିବା ଏହି କାହାଣୀଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମନୋରଞ୍ଜନ ପାଇଁ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି, ବରଂ ଶୈଶବରୁ ହିଁ ମାନବିକ ଗୁଣାବଳୀର ମଞ୍ଜି ବୁଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତ ସୂତ୍ର ଅଟନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ପାରମ୍ପରିକ ଗଳ୍ପ, ସାଧବ ପୁଅର ଗାଥା କିମ୍ବା ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ରୂପକ କାହାଣୀ ମାଧ୍ୟମରେ ସତ୍ୟର ମହତ୍ତ୍ୱ, ଅସତ୍ୟର ପରାଜୟ, ଅତିଲୋଭର ଭୟଙ୍କର ପରିଣାମ ଏବଂ ବିପଦ ସମୟରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ବୁଦ୍ଧିର ପ୍ରୟୋଗ ଭଳି ଜଟିଳ ଜୀବନ ଦର୍ଶନକୁ ଅତି ସରଳ ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ ଦିଆଯାଏ । ଏହି ଲୋକକଥାଗୁଡ଼ିକ ଶିଶୁର କଳ୍ପନା ଶକ୍ତିକୁ ବଢ଼ାଇବା ସହ ତା'ର ଚରିତ୍ର ଗଠନର ପ୍ରାଥମିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସ୍ଥାପନ କରିଥାନ୍ତି, ଯାହା ତାକୁ ସମାଜରେ ଜଣେ ସୁନାଗରିକ ଭାବେ ଉଭା ହେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଲୋକକଥା ଭଳି ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନ ମହତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଅନନ୍ୟ । ଗ୍ରାମୀଣ ଜୀବନର ଦୀର୍ଘଦିନର ଅନୁଭୂତି ଏବଂ କଠିନ ସତ୍ୟରୁ ନିଗଡ଼ିତ ଏହି ଆପ୍ତବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱଳ୍ପ ଶବ୍ଦରେ ବ୍ୟାପକ ସାମାଜିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ଏଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଶବ୍ଦର ଚାତୁରୀ ନୁହଁନ୍ତି, ବରଂ ସାଧାରଣ ମଣିଷକୁ କର୍ମଠ ହେବା, ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବା ଏବଂ ପ୍ରତିଟି ପଦକ୍ଷେପରେ ସତର୍କ ଓ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ପାଇଁ ବ୍ୟାବହାରିକ ଜ୍ଞାନର ଅମୂଲ୍ୟ ଗନ୍ତାଘର ଅଟନ୍ତି । ସମାଜରେ କାହା ସହ କିଭଳି ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ହେବ, କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ସୁନାମ ମିଳିବ ଏବଂ କେଉଁ ଅଭ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ମଣିଷର ପତନ ଘଟିବ, ତାହା ଏହି ଲୋକ-ବାଣୀଗୁଡ଼ିକ ଅତି ସହଜରେ ଚେତାଇ ଦିଅନ୍ତି । ବ୍ୟକ୍ତିବାଦୀ ଅହଂକାରକୁ ଦୂର କରି ପାରିବାରିକ ସଂହତି ରକ୍ଷା କରିବା,

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାର ଆଣିବା ଏବଂ ମଣିଷ ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିଥିବା ପାଶବିକ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଦମନ କରି ମାନବିକତାର ବିକାଶ କରିବା ଦିଗରେ ଏମାନଙ୍କର ଅବଦାନ ଅତୁଳନୀୟ ।

କାହାଣୀର ଆଢୁଆଳରେ ଜୀବନ ଦର୍ଶନ: ଲୋକକଥାରେ ନୀତିଶିକ୍ଷାର ସ୍ୱର-

'ଲୋକକଥା' ହେଉଛି ମାନବ ସଭ୍ୟତାର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରାଚୀନ ଏବଂ ଅକୃତ୍ରିମ ସାରସ୍ୱତ ସୃଷ୍ଟି । ଲୋକକଥାକୁ ଇଂରାଜୀରେ 'Folktale' ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏହାର ଅନ୍ୟ କେତେକ ସମ ପର୍ଯ୍ୟାୟବାଚୀ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ 'ଲୋକଗଳ୍ପ', 'ଲୋକକାହାଣୀ' ଆଦି ଅନ୍ୟତମ । ଲୋକକଥା କୌଣସି ଜଣେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାଗଜ-କଲମରେ ଲିଖିତ ସାହିତ୍ୟ ନୁହେଁ, ବରଂ ଗ୍ରାମୀଣ ଜନଜୀବନର ସାମୂହିକ ଅନୁଭୂତି, କଳ୍ପନା ଓ ବିଶ୍ୱାସରୁ ଜନ୍ମ ନେଇଥିବା ଏକ ମୌଖିକ କଳା । ଏହି କାହାଣୀଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଉତ୍କଳର ସଂସ୍କୃତି, ପରମ୍ପରା, ସାମାଜିକ ଚଳଣି ଏବଂ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚେତନା ସହିତ ନିବିଡ଼ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ । ଅନାଦି କାଳରୁ ଓଡ଼ିଶାର ମାଟି, ପାଣି ଓ ପବନରେ ଏହି କାହାଣୀଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରୁତି ଓ ସ୍ମୃତି ମାଧ୍ୟମରେ ପିଢ଼ି ପରେ ପିଢ଼ି ଗତିଶୀଳ ହୋଇ ଚାଲିଆସିଛନ୍ତି । ଏହି ଲୋକକଥାଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହେଉଛି ଏହାର ଭାଷାର ସରଳତା ଏବଂ ଆବେଗର ସ୍ୱାଭାବିକତା । ଏଥିରେ କୌଣସି ଜଟିଳ ବ୍ୟାକରଣ କିମ୍ବା ଶବ୍ଦର ଆଡମ୍ବରତା ନଥାଏ, ବରଂ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସାଧାରଣ ଓଡ଼ିଆ ମଣିଷର ଦୈନନ୍ଦିନ ଘରକରଣା, ପାରିବାରିକ ସ୍ନେହ, ପୂଜାବିଧି, ବ୍ରତ-ଓଷା ଓ ଆଶା-ଆକାଂକ୍ଷାର ଅତି ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିଫଳନ ଥାଏ । ଓଡ଼ିଆ ଲୋକକଥା ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ମଣିଷ ନୁହେଁ, ବରଂ ଗଛପତ୍ର, ପଶୁପକ୍ଷୀ, ନଦୀ-ନାଳ, ଏପରିକି ଦେବଦେବୀ ଓ ଭୂତ-ପ୍ରେତମାନେ ମଧ୍ୟ ଆମ ନିଜ ଗାଁର ଚରିତ୍ର ଭାବେ ଆସି ସାଂସ୍କୃତିକ ଜୀବନର କଥା କୁହନ୍ତି । ଏହି ସାଧାରଣୀକରଣ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯୋଗୁଁ ହିଁ ଲୋକକଥା ଉତ୍କଳୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ପାଲଟିଛି ଏବଂ ଜନମାନସ ସହ ଏକାତ୍ମ ହୋଇଯାଇଛି । ଓଡ଼ିଆ ଲୋକକଥାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଧାନ ଅଭିପ୍ରାୟ ହେଉଛି ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ । ଏହି ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ମନୋରଞ୍ଜନ କିମ୍ବା ସମୟ କାଟିବାର ମାଧ୍ୟମ ନୁହନ୍ତି, ବରଂ ଏହା ମାନବ ସମାଜକୁ ସତ୍‌ମାର୍ଗ ଦେଖାଇବାର ଏକ ଏକ ଆଲୋକବର୍ତ୍ତିକା । ଆମ ସଂସ୍କୃତିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗଳ୍ପ ପଛରେ କିଛି ନା କିଛି ନୀତିଶିକ୍ଷା ଲୁଚି ରହିଥାଏ । ସମାଜରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ନ୍ୟାୟ ଓ ନୀତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ପାପ ତଥା ଅନ୍ୟାୟର ଦୂରୀକରଣ, ମାନବିକ ଚରିତ୍ର ଗଠନ ଏବଂ ନୈତିକତାର ବିକାଶ ଉପରେ ଲୋକକଥାଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରାଯାଇଥାଏ । ଲୋକକଥାଗୁଡ଼ିକରେ ସାଧାରଣତଃ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଯେ ଦୁଷ୍ଟ ଚରିତ୍ରକୁ ତା'ର କୁକର୍ମ ପାଇଁ କଠୋର ଦଣ୍ଡ ମିଳିଥାଏ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ, ଧର୍ମ ଓ ପୁଣ୍ୟର ସଦାବେଳେ ଜୟଗାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ସାଧାରଣ ପାଠକ ମନରେ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସତ୍ୟ ପଥରେ ଚାଲିବାରଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ପ୍ରେରଣା ସୃଷ୍ଟି କରେ।ଉତ୍କଳୀୟ ଲୋକକଥାଗୁଡିକରେ ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଗଲାବେଳେ 'କର୍ମ ମୋହର ନିଜ ଗୁରୁ', 'ସବୁ ସରିଗଲା ନା ହରି ରଖିବାକୁ ବଳ ରହିଲା', ଯେମିତି କାମକୁ ସେମିତି ଫଳ ପରା', 'ଯେଣେ ଯିବୁ ତେଣେ ଯା କର୍ମ ଘେନି ବୁଲୁଥା', 'ଧନରେ ଧର୍ମ କର ନହେଲେ ଧନ ହୋଇବ ଜୁର', 'ଯାହା ମନ ଯେମିତି ତା ଫଳ ସେମିତି', 'ଯାହା ଯୋଗ ଯହିଁକି ଭାବନା କର କାହିଁକି', 'ଦୁଇ ମଇତ୍ର କଥା', 'ମୁହଁ ଆଣ୍ଠ ନ ଛାଡ଼ଇ', 'ବଉଳା ଗାଈ କଥା', 'ସିଂହ ଆଉ ଠେକୁଆ କଥା', 'ଗୁଣକୁ ପୂଜା ଅବିଗୁଣକୁ ବଜା ବଜା', 'ଯେହୁ ଚିନ୍ତଇ ପରମନ୍ଦ', 'ସର୍ବଜାଣ ଚଢେଇ', 'କୃପଣର ତିନି ଗୁଣ ସରେ', 'ଅଳସୁଆ', 'ବଳ ତ ବଳ ବୁଦ୍ଧି ବଳ', 'କଲୁରି ବେଣ୍ଟ କଥା', 'ଯେଷାକୁ ତେଷା', 'ସୁନା ଝରଣା', 'କଞ୍ଚନବତୀ କଥା', 'ଭାଇଭଉଣୀ', 'ଦି ଭାଇ ବୁଢୀ ଅସୁରୁଣୀ କଥା', 'ଖଣ୍ଡିଆ ଲାଙ୍ଗୁଡ କଥା', 'ଠେକୁଆ କଥା', 'ବିଲୁଆ ଆଉ ଟମ୍ ଟମ୍ କଥା', ଆଦି ଲୋକକଥା ଗୁଡିକରେ ସମାଜର ମଙ୍ଗଳ ସାଧନାର୍ଥେ ନୀତିଶିକ୍ଷାମୂଳକ ବାର୍ତ୍ତାମାନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

'କର୍ମ ମୋହର ନିଜ ଗୁରୁ'- ନାମରେ ପ୍ରଚଳିତ ଲୋକକଥାରେ ରାଜାଙ୍କର ତିନିପୁଅ ମଧ୍ୟରୁ ସାନପୁଅ ମୁଖରେ କର୍ମର ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରତିପାଦନ କରାଯାଇଛି । ରାଜା ତିନିପୁଅଙ୍କୁ ପରଖିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟରୁ ବାହାରକୁ ପ୍ରେରଣା

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପୁତ୍ରମାନେ ଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ଯାଇ ପହଁଚିଛନ୍ତି । ବଡ ପୁଅ ଏବଂ ମଝିଆଁ ପୁଅ ନିର୍ବୁଦ୍ଧିଆ ଥିବାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡିଛନ୍ତି । ସାନ ପୁଅ ଯାଇ ରାଜା ବିଶ୍ୱଜିତଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଥରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ସରସ୍ୱତୀ, ଧର୍ମ ଓ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ କନ୍ଦଳ ଲାଗିଲା କିଏ ବଡ ବୋଲି । ସ୍ୱର୍ଗରେ କନ୍ଦଳର ସମାଧାନ ନ ହେବାରୁ ସେମାନେ ଆସି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ରାଜା ବିଶ୍ୱଜିତଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଁଞ୍ଚିଲେ । ରାଜା ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ପଡି କାହାକୁ ବଡ଼ ଘୋଷଣା କରିବେ; ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଚାର କରିଦେଲେ ଯେ ଯିଏ ଏହାର ସମାଧାନ କରିଦେବ ତ ସହ ଜେମାଙ୍କୁ ସେ ବିବାହ ଦେବେ । ସାନ ପୁଅ ଏହା ଶୁଣି ରାଜାଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ନିଜର ଅନୁଭୂତି ତଥା ଅଭିଜ୍ଞତା ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ କର୍ମ ବଡ ବୋଲି ପ୍ରତିପାଦନ କଲା; ଯେଉଁଥିରେ ଦେବୀମାନେ ଖୁସିହୋଇ ଆଶୀର୍ବାଦ କରି ଚାଲିଗଲେ ଏବଂ ସାନପୁଅ ରାଜଜେମାଙ୍କୁ ବିଭାହୋଇ ସୁଖରେ ରହିଲା । ଏହି ଲୋକକଥା ସମାଜକୁ ଏହି ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ଯେ,ମଣିଷର ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟ ବା କର୍ମ ହିଁ ତାର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାଦାତା । ଜୀବନର ଚଲାପଥରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପୁସ୍ତକ ପଢ଼ି ବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପଦେଶରୁ ଯେତିକି ନ ଶିଖେ, ସେ ନିଜେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମୟରେ ଘଟୁଥିବା ଭୁଲ୍ ଓ ଠିକ୍‌ରୁ ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ବାସ୍ତବ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ କରିଥାଏ । ଏହି ନୀତିଶିକ୍ଷା ମଣିଷକୁ

*Copyright of the published article is held by the respective author.
All articles are open access & distributed under a Creative Common
Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0*

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଅଳସୁଆ ବା ଭାଗ୍ୟବାଦୀ ନହୋଇ ସଦାବେଳେ କର୍ମବାଦୀ ହେବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଇଥାଏ । ସମାଜ ମଙ୍ଗଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ, ଯଦି ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ କର୍ମକୁ ନିଜର ଗୁରୁ ବୋଲି ମାନିବେ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱତଃ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧତା ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ତେଣୁ, ଏହି ସହଜ ସରଳ ଲୋକକଥାଟି ସମାଜରେ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣ ହେବାର ଏକ ମହାନ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

'ଧନରେ ଧର୍ମ କର ନହେଲେ ଧନ ହୋଇବ ଜୁର' - ଲୋକକଥାରେ ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ଧନ ବା ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି, ତେବେ ସେ ସେହି ଧନକୁ କେବଳ ନିଜ ସୁଖ-ବିଳାସରେ ନ ସାରି ଗରିବ, ଦୁଃଖୀ ଏବଂ ଅସହାୟ ଲୋକଙ୍କ ସେବା ବା ସାମାଜିକ କଲ୍ୟାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇବା ଉଚିତ ବୋଲି ବାର୍ତ୍ତା ଦିଆଯାଇଛି । ଯଦି ମଣିଷ ଧନ ପାଇ ଅହଂକାରୀ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ କୃପଣ ସାଜି କୌଣସି ପୁଣ୍ୟ ବା ଦାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ, ତେବେ ତାର ସେହି ଅପାର ଧନ ଓ ପୂର୍ବ ଅର୍ଜିତ ପୁଣ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ କ୍ଷୟ (ଜୁର) ହୋଇଯାଏ । ଏହାର ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, ଯେଉଁଠି ଧନର ଅହଂକାରରେ ବୁଡ଼ି ରହିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଶେଷରେ ସର୍ବସ୍ୱ ହରାଇ ଭିକାରୀ ପାଲଟିଯାଏ । ସମାଜ ମଙ୍ଗଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ନୀତିଶିକ୍ଷା ସାମାଜିକ ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ଏହା ଧନୀ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଦାନଶୀଳ ଏବଂ ପରୋପକାରୀ ହେବାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମାଜରେ ଥିବା ଆର୍ଥିକ ଅସମାନତା ଦୂର ହୋଇପାରେ ।

'ଯାହା ମନ ଯେମିତି ତା ଫଳ ସେମିତି' – ଲୋକକଥାରେ ଏକ ଗାଁର ଜଣେ ଗରିବ ମାଆ ନିଜ ପୁଅ ଉପରେ ବୋଝ ନହେବା ପାଇଁ, ତାର ଜିଦ୍‌ରେ ଜଙ୍ଗଲର ଏକ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନରେ ଯାଇ ରହିଲେ । ଦିନେ ଏକ ଭୟଙ୍କର ବର୍ଷା ରାତିରେ ଦୁଇଜଣ ଆଗନ୍ତୁକ ଅତିଥି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ମାଆଙ୍କ ମନ ଅତି ସରଳ ଓ ପବିତ୍ର ଥିବାରୁ, ସେ ନିଜ ପାଖରେ ଥିବା ସ୍ୱଳ୍ପ ଖାଦ୍ୟ ଦେଇ ସେମାନଙ୍କର ଆଦର ସହ ସେବା କଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନେ ଥିଲେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଦେବଦୂତ । ମାଆଙ୍କ ନିଷ୍କପଟ ସେବାରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ସେମାନେ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲେ, ଯାହାଫଳରେ ମାଆ-ପୁଅଙ୍କ ଘର ପ୍ରଚୁର ଧନ-ଧାନ୍ୟରେ ପୂରିଗଲା ଏବଂ ଦୁହେଁ ଖୁସିରେ ରହିଲେ । ଏହା ଦେଖି ଗାଁର ଅନ୍ୟ ଏକ ଲୋଭୀ ମାଆ ଓ ତାର ପୁଅ କେବଳ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇବା ଆଶାରେ ସେହିପରି ଅଭିନୟ କଲେ । ସେହି ମାଆ ମଧ୍ୟ ଯାଇ ଜଙ୍ଗଲ ଆଶ୍ରମରେ ରହିଲା । ଦିନେ ପୁଣି ସେହି ଅତିଥିମାନେ ଆସିଲେ, କିନ୍ତୁ ମାଆଜଣକ ଲୋଭ ବଶତଃ ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ ନକରି କଟୁ କଥା କହିଲା । ଦେବଦୂତମାନେ ତାର କୁତ୍ସିତ ମନୋଭାବ ବୁଝିପାରିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ କ୍ରୋଧରେ ସେହି ଲୋଭୀ ମାଆ କିଛି ନପାଇ ସେଇଠି ପଡ଼ି ମଲା । ଏହି

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ISSN : 3108-2041

ଲୋକକଥାଟି ଏହି ବାର୍ତ୍ତା ଦିଏ ଯେ, ମଣିଷର ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ମନୋଭାବ ଯେଭଳି ହୋଇଥାଏ, ତାର କାର୍ଯ୍ୟର ପରିଣାମ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ମିଳିଥାଏ । ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମନରେ ସାଧୁତା, ଦୟା ଓ ମଙ୍ଗଳ ଭାବନା ରଖେ, ତେବେ ତାର ନିଜର ମଧ୍ୟ ସଦାବେଳେ ଭଲ ହୋଇଥାଏ । ଅପରପକ୍ଷରେ, ଯଦି କେହି ମନରେ କପଟତା, ଇର୍ଷା ବା କାହାର ଅନିଷ୍ଟ କରିବାର ଚିନ୍ତା ରଖେ, ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଦୁଃଖ ଓ ବିଫଳତା ରୂପକ ଖରାପ ଫଳ ଭୋଗ କରେ ସତ୍ୟ ରକ୍ଷାକୁ ମାନବ ଜୀବନର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧର୍ମ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । 'ବଉଳା ଗାଈ କଥା' ଏହାର ସବୁଠାରୁ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ, ଯାହା ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ଯେ ସତ୍ୟର ଶକ୍ତି ଆଗରେ ହିଂସ୍ର ପ୍ରବୃତ୍ତି ମଧ୍ୟ ମଥାନତ କରେ । ସତ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିବା ଦ୍ୱାରା ମଣିଷର ଚରିତ୍ର ସୁଦୃଢ଼ ହୁଏ ଏବଂ ସମାଜରେ ତାର ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ବୃଦ୍ଧି ପାଏ । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସଙ୍କଟ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ସତ୍ୟ ପଥରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୁଏ ନାହିଁ, ଈଶ୍ୱର ସଦାବେଳେ ତାଙ୍କୁ ସହାୟ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରୁ ମଧ୍ୟ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି । ସମାଜ ମଙ୍ଗଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ, ସତ୍ୟ ହିଁ ଏକ ସୁସ୍ଥ ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଜର ମୂଳଦୁଆ । ଯଦି ସମାଜରେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସତ୍ୟବାଦିତା ଏବଂ ନିଷ୍ଠା ରହିବ, ତେବେ ଅବିଶ୍ୱାସ, କପଟତା ଓ ଅପରାଧର ଅନ୍ତ ଘଟିବ । ତେଣୁ, ସତ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିବା କେବଳ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଗୁଣ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହା ସମାଜର କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ କରୁଥିବା ଏକ ମହାନ ନୈତିକ ବାର୍ତ୍ତା ।

ସେହିପରି 'ବଳ ତ ବଳ ବୁଦ୍ଧି' ଲୋକକଥାରେ ଦିନେ ଏକ ବାଘ ଶିକାର ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଠେକୁଆ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଲା । ଠେକୁଆଟି ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ଏକ ବିଲୁଆ ଗାତ ଭିତରେ ପଶିଗଲା । ଗାତ ମୁହଁରେ ବାଘ ଜଗି ରହିଲା । ଭିତରେ ଥିବା ବିଲୁଆଟି ଠେକୁଆକୁ ଦେଖି ଲୋଭରେ ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ବାହାରିଲା।ଠେକୁଆଟି ଡରି ନଯାଇ ନିଜର ଉପସ୍ଥିତ ବୁଦ୍ଧି ଖଟାଇଲା । ସେ ବିଲୁଆକୁ କହିଲା, ତୁମେ ଏଠି କଣ କରୁଛ? ବାହାରେ ସବୁ ପଶୁ ତୁମକୁ ଜଙ୍ଗଲର ରାଜା ବନାଇବା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ରାଜା ହେବା ଲୋଭରେ ବିଲୁଆଟି ଅନ୍ଧ ହୋଇ କିଛି ନଭାବି ଠେକୁଆ ସହ ଗାତ ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ବାହାରକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଜଗି ରହିଥିବା ବାଘଟି ବିଲୁଆକୁ ମାରି ଖାଇଦେଲା । ଏହି ସୁଯୋଗରେ ଠେକୁଆଟି ଦୌଡ଼ିପଳାଇ ନିଜ ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇ ଦେଲା । ଏହା ହିଁ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେବିପଦ ସମୟରେ ବାହୁବଳ ଅପେକ୍ଷା ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ମାନସିକ ଚତୁରତା ହିଁ ମଣିଷକୁ ରକ୍ଷା କରିଥାଏ । ଅନ୍ୟପଟେ, ଅତ୍ୟଧିକ ଲୋଭ ମଣିଷର ବୁଦ୍ଧି ହରାଇ ବିନାଶ ଆଣିଦିଏ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

'ଖଣ୍ଡିଆ ଲାଙ୍ଗୁଡ କଥା', ଲୋକକଥାରେ; ଗୋଟିଏ ବିଲୁଆ ଗାଁକୁ ଚୋରି କରିବାକୁ ଯାଇ ଏକ ଯନ୍ତା ଭିତରେ ଫସିଗଲା । ସେଠାରୁ ଜୀବନ ବିକଳରେ ବାହାରିବା ବେଳେ ତାର ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ଟି କଟି ସେଇଠି ରହିଗଲା । ଖଣ୍ଡିଆ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲରେ ସମସ୍ତେ ତାକୁ ପରିହାସ କରିବେ ଭାବି, ସେ ସବୁ ବିଲୁଆମାନଙ୍କର ଏକ ସଭା ଡକାଇଲା । ସେଠାରେ ସେ ଚାଲାକି କରି କହିଲା, ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ଏକ ବେକାର ଜିନିଷ, ଏହା ଦୌଡ଼ିବାରେ ବାଧା ଦିଏ; ତେଣୁ ମୁଁ ଏହାକୁ କାଟିଦେଇଛି, ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ନିଜର ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ କାଟିଦିଅ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଦଳରେ ଥିବା ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ବିଲୁଆ ତାର ଚାଲାକି ବୁଝିପାରି କହିଲା, ତୁମେ ନିଜ ଦୋଷ ଲୁଚାଇବାକୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡିଆ ବନାଇବାକୁ ଏହି କୁପରାମର୍ଶ ଦେଉଛ । ସବୁ ବିଲୁଆ ସତ୍ୟ ବୁଝିପାରିଲେ । ଏଥିରୁ ଏହି ନୀତିଶିକ୍ଷା ମିଳେ ଯେ, ସମାଜରେ ଥିବା ସ୍ୱାର୍ଥପର ଲୋକମାନଙ୍କର ଚାଟୁକାରିତା ଓ ଚତୁର କଥାରେ ପଡ଼ି ଆଖି ବନ୍ଦ କରି ନିଜର କ୍ଷତି କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ବିଚାର କରିବା ଜରୁରୀ ।

ସାମାଜିକ ତଥା ସାଂସ୍କୃତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଉତ୍କଳୀୟ ଲୋକକଥାର ଆବେଦନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପକ । ଏହା ଆମ ପରମ୍ପରାକୁ ସ୍ମରଣ କରାଇଦିଏ । ଏହି ପାରମ୍ପରିକ ଲୋକକଥାର ବିସ୍ତୃତ ଆଧାର ଉପରେ ହିଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

 ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସମୟରେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ଭିତ୍ତିଭୂମି ଗଢ଼ିଉଠିଛି ବୋଲି ନିସନ୍ଦେହରେ କୁହାଯାଇପାରେ । ଲୋକକଥାର ସେହି ସ୍ୱଳ୍ପ ପରିସର, ଗଠନମୂଳକ ଚମତ୍କାରିତା, ଉତ୍କଣ୍ଠା ଏବଂ ଶେଷରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଶୈଳୀ - ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ପରିମାର୍ଜିତ ହୋଇ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ରୂପ ନେଇଛି । ଫକୀର ମୋହନ ସେନାପତିଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟ ଯେଉଁ ଶିଖରରେ ପହଞ୍ଚିଛି, ତାହାର ମୂଳ ଉତ୍ସ ଏହି ମାଟିର ପୁରାତନ କାହାଣୀ ପରମ୍ପରା ଅଟେ । ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ଏହା ଗ୍ରାମୀଣ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କ୍ଲାନ୍ତ ମଣିଷ ପାଇଁ ମନୋରଞ୍ଜନର ଏକମାତ୍ର ଖୋରାକ ସାଜିଥିଲା । ମାତ୍ର ଏହି ମନୋରଞ୍ଜନର ଆଢୁଆଳରେ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ପାରମ୍ପରିକ ଆଦର୍ଶକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବା, ସମାଜକୁ ଶୃଙ୍ଖଳିତ କରିବା ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିର ଚରିତ୍ର ଗଠନ କରିବା ହିଁ ଏହାର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ।

ଅଳ୍ପ ଶବ୍ଦରେ ବ୍ୟାପକ ସତ୍ୟ: ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନରେ ନୀତିଶିକ୍ଷା:- ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନ ହେଉଛି ଆମ ଦୈନନ୍ଦିନ କଥାବାର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସରଳ ନୀତି-ସୂତ୍ର । ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତିଗତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ 'ବଚନ' ଶବ୍ଦ ପୂର୍ବରୁ 'ପ୍ର' ଉପସର୍ଗ ଯୋଗ ହୋଇ 'ପ୍ରବଚନ' ଶବ୍ଦଟି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଏଠାରେ 'ପ୍ର' ଉପସର୍ଗର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ପ୍ରକୃଷ୍ଟ' ବା 'ଉତ୍କୃଷ୍ଟ'। ତେଣୁ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତିଗତ ଅର୍ଥରେ 'ପ୍ରବଚନ'ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି- ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ବଚନ ବା

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉକ୍ତି । ଇଂରାଜୀରେ ଏହାକୁ 'Proverb' ବୋଲି କୁହାଯାଏ, ଯାହା ମୂଳ ଲାଟିନ୍ ଭାଷାର 'Proverbium' ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଛି । ଏହି ଲାଟିନ୍ ଶବ୍ଦର ଆଭିଧାନିକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି- 'ଲୋକରେ ବ୍ୟବହୃତ' (Used among the people) । ସମାଜରେ ସାଧାରଣ ଭାବେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ସବୁ କଥାକୁ ପ୍ରବଚନ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଉକ୍ତି ସବୁ ସମୟ ପାଇଁ ସତ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ନିଜର ମୂଳ ନୈତିକ ବାର୍ତ୍ତାକୁ ସର୍ବଦା ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖିପାରେ, ତାହାକୁ ହିଁ ପ୍ରବଚନ କୁହାଯାଏ ।

ସେହିପରି 'ବାଦ' ଶବ୍ଦ ପୂର୍ବରୁ 'ପ୍ର' ଉପସର୍ଗ ଲାଗି 'ପ୍ରବାଦ' ଶବ୍ଦଟି ଗଠିତ ହୋଇଛି । ଏହାର ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତିଗତ ଅର୍ଥ ହେଉଛି- ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ବିଚାର ବାଶ୍ରେଷ୍ଠ ମତ। ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ଏହା ପାଇଁ 'Adage' ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ । ଏହି 'Adage' ଶବ୍ଦଟି ମୂଳ ଗ୍ରୀକ୍ ଭାଷାର 'Adagium' ଶବ୍ଦରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ଯାହାର ସରଳ ଆଭିଧାନିକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି- ଯେଉଁ ନୀତିବାକ୍ୟ ସାଧାରଣ ଲୋକସମାଜରେ ବହୁକାଳରୁ ପ୍ରଚଳିତ । ସମାଜରେ ପ୍ରଚଳିତ ବିଭିନ୍ନ ଜନଶ୍ରୁତି, ପୁରାତନ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଏବଂ ପାରମ୍ପରିକ ବିଶ୍ୱାସଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପ୍ରବାଦ ଶବ୍ଦର ପରିସରଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି । କୌଣସି ସାଧାରଣ ସତ୍ୟ ଯେତେବେଳେ ବାରମ୍ବାର ପରୀକ୍ଷିତ ହୋଇ ଜନମାନସରେ ଦୃଢ଼ ମାନ୍ୟତା ପାଏ ଏବଂ ସମାଜର ନୀତିନିୟମକୁ ଶୃଙ୍ଖଳିତ କରେ,

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସେତେବେଳେ ତାହାକୁ ପ୍ରବାଦ କୁହାଯାଏ । ଅନ୍ୟଭାବରେ କହିଲେ 'ପ୍ରବାଦ' ହେଉଛି ସମାଜରେ ବହୁକାଳରୁ ପ୍ରଚଳିତ ଜନଶ୍ରୁତିମୂଳକ ଉପଦେଶ ତଥା ନୀତିକଥା ଏବଂ 'ପ୍ରବଚନ' ହେଉଛି ସାଧାରଣ ମଣିଷ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପଦେଶ । ଏଗୁଡ଼ିକର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ଶୈଳୀ; ଅର୍ଥାତ୍ କେବଳ ଧାଡ଼ିଏ ବା ଦୁଇ ଧାଡ଼ିର କଥାରେ ମଣିଷକୁ ତା'ର ଭୁଲ୍ ବୁଝାଇଦେବା । ଗ୍ରାମୀଣ ଜନତା ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଶିକ୍ଷା ପାଇନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମାଜକୁ ସୁସ୍ଥ ରଖିବା ପାଇଁ ଏଭଳି ସହଜ ଉକ୍ତିମାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଏହିପ୍ରବାଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ମଣିଷକୁ ଜୀବନ ଜିଇଁବାର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବ୍ୟାବହାରିକ ନୀତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି।ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନରେ ନିହିତ ବିବିଧ ନୀତିଶିକ୍ଷାଗୁଡିକୁ ନିମ୍ନମତେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇପାରେ -

ପ୍ରବଚନରେ ନୀତିଶିକ୍ଷା -

ନୈତିକ ବାର୍ତ୍ତା ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ:- ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରବଚନଗୁଡ଼ିକ ଆମ ସମାଜର ନୈତିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରୁଥିବା ଏକ ଏକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ । ଏଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ମଣିଷକୁ ଏକ ସୁସ୍ଥ ଓ ଆଦର୍ଶ ଜୀବନ ଜୀଇଁବା ପାଇଁ ବାର୍ତ୍ତାମାନ ପ୍ରଦାନକରାଯାଇଛି । ଯେପରିକି **'ଅକାଳେ ନିୟମ ନାସ୍ତି'** ପ୍ରବଚନରେ ପରିପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ ଯେ, ସାଧାରଣ ସମୟରେ ମଣିଷ ନିୟମ, ଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ପରମ୍ପରା ମାନି ଚାଲିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଜୀବନରେ କୌଣସି ବଡ଼

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଆପଦ ବା ଚରମ ସଂକଟ (ଅକାଳ) ଆସେ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବା ସମସ୍ୟାରୁ ବାହାରିବା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଶିଥିଳ କରାଯାଇପାରେ । ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ନିଜକୁ ବଦଳାଇବା ହିଁ ଏହାର ମୂଳ ବାର୍ତ୍ତା ।

'କଥା ମାଜିଲେ ମୋଟ, ସୂତା ମାଜିଲେ ସରୁ' - ଏହି ଆପ୍ତବାକ୍ୟଟି କୌଣସି ଏକ ଛୋଟ କଥା ବା ବିବାଦକୁ ଯେତେ ଅଧିକ ଟାଣିବ ବା ଆଲୋଚନା କରିବ, ତାହା ସେତେ ବଡ଼ (ମୋଟା) ଓ ଜଟିଳ ରୂପ ଧାରଣ କରିବ । ତେଣୁ ବୃଥା ତର୍କରୁ ଦୂରେଇ ରହିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଚେତାବନୀ ।

'ଖଳ ଲୋକ ମେଳ, ଖଣ୍ଟ ସଙ୍ଗେ ଗୋଳ, ଖଣ୍ଡିଆ କଟୁରୀ, ହାଣ୍ଡିଶାଳ ଗୁହାଳ,ସଖି ଗୋ ମନ୍ଦ ଏ'- ଏହା ସମାଜରେ କେଉଁ କେଉଁ ଜିନିଷ ଓ ସଙ୍ଗତି ମନ୍ଦ ବା ଅନିଷ୍ଟକାରୀ, ତାର ଏକ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରେ । ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକଙ୍କ ସହ ମିଶିବା, ଚୋର ବା ଖଣ୍ଟ ସହ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କରିବା, ଧାର ନଥିବା କଟୁରୀ ବ୍ୟବହାର କରିବା, ଏସବୁ ଜୀବନରେ କେବଳ ଦୁଃଖ ଓ ଅପମାନ ଆଣିଥାଏ । କୁସଙ୍ଗତି ଏବଂ ଅଯୋଗ୍ୟ ଜିନିଷଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନୈତିକ ଉପଦେଶ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

'ସମ୍ପଦ ବେଳେ ନ କରିବ ଚାତର, ବିପଦ ବେଳେ ନ ହୋଇବ କାତର' - ଜୀବନର ସୁଖ-ଦୁଃଖକୁ ସମାନ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଚମତ୍କାର ଜୀବନ ଦର୍ଶନ । ମଣିଷ ପାଖରେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଚୁର ଧନ ବା ସମ୍ପତ୍ତି ଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଅହଂକାର କରି ଗର୍ବ ଦେଖାଇବା ଅନୁଚିତ । ସେହିପରି, ଜୀବନରେ ଦୁଃଖ ବା ବିପଦ ଆସିଲେ ଭୟରେ ଭାଙ୍ଗି ନପଡ଼ି (କାତର ନହୋଇ) ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହ ପରିସ୍ଥିତିର ସାମ୍ନା କରିବା ଉଚିତ ।

'ଅଧର୍ମ ବିତ୍ତ ବଢେ ବହୁତ, ଗଲାବେଳେ ଯାଏ ମୂଳ ସହିତ' - ଏହି ପ୍ରବଚନଟି ମଣିଷ ସମାଜକୁ ସତ୍ ମାର୍ଗରେ ଚାଲିବା ପାଇଁ ଏକ ମହତ୍ତର ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହାର ସରଳ ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ପାପ, ଅନ୍ୟାୟ, ଦୁର୍ନୀତି କିମ୍ବା କାହାକୁ ପ୍ରତାରଣା କରି ଅର୍ଜନ କରାଯାଇଥିବା ଧନ ବା ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସମୟରେ ବହୁତ ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ । ନ୍ୟାୟ ଓ ପରିଶ୍ରମର ପଥ ଦୀର୍ଘ ଏବଂ କଷ୍ଟକର ହୋଇଥିବାରୁ, ଅଧର୍ମ ପଥର ଏହି ସହଜ ଓ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରଗତି ମଣିଷକୁ ଲୋଭଗ୍ରସ୍ତ କରିଦିଏ । ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତିର ଅମୋଘ ନିୟମ ଓ କର୍ମଫଳ ଅନୁସାରେ, ଅନ୍ୟାୟରେ ଅର୍ଜିତ ଏହି ଧନ କେବେ ହେଲେ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ରହେନାହିଁ ।

'ପାନ ବିଡି ନୁହେଁ ଛୋଟିଆ ନିଶା, ଜଣା ପଡେ ନାହିଁ ଟାଣେ ପଇସା' - ଏହି ପ୍ରବଚନଟି ଆଜିର ସମାଜରେ ଦୈନନ୍ଦିନ ଛୋଟ ଛୋଟ ଅଭ୍ୟାସ କିମ୍ବା

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ବ୍ୟସନ ପଛରେ ହେଉଥିବା ଅଜାଣତ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ଦର୍ଶାଉଛି । ସାଧାରଣତଃ ମଣିଷ ଭାବେ ଯେ ପାନ, ବିଡି କିମ୍ବା ଚାହା-ଗୁଟ୍‌ଖା ଭଳି ଛୋଟ ମୋଟ ନିଶା ପାଇଁ ଦିନକୁ ମାତ୍ର କିଛି ଟଙ୍କା ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଛି, ଏଥିରେ କି ଅସୁବିଧା ଅଛି ! କିନ୍ତୁ ଏହି ଛୋଟିଆ ବୋଲାଉଥିବା ଅଭ୍ୟାସ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏକ ବଡ଼ ବ୍ୟସନରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ, ଯାହା ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଜଣାପଡ଼େ ନାହିଁ । ଦିନକୁ ଦିନ ଏହି ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଟଙ୍କାର ଖର୍ଚ୍ଚ ମାସ ଶେଷକୁ ଏବଂ ବର୍ଷ ଶେଷକୁ ଏକ ବଡ଼ ଅଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ବୋଝ ପାଲଟିଯାଏ, ଯାହା ମଣିଷର ପକେଟ୍‌ରୁ ଅଜାଣତରେ ପ୍ରଚୁର ପଇସା ଟାଣି ନେଇଥାଏ ।

'ଅତି ଦର୍ପେ ହତା ଲଙ୍କା, ଅତି ମାନେ ଚ କୌରବାଃ, ଅତି ଦାନେ ବଳିର୍ବଦ୍ଧୋ, ଅତି ସର୍ବତ୍ର ବର୍ଜୟେତ୍' - ଏହି ପ୍ରବଚନଟି ମାନବ ସମାଜକୁ ଜୀବନରେ ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଶାଶ୍ୱତ ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯେକୌଣସି ଜିନିଷର ଚରମ ସୀମା ବା ଆଧିକ୍ୟ ସର୍ବଦା ବିନାଶର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ଇତିହାସ ଓ ପୁରାଣରେ ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ନିଜର ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟର ଅତ୍ୟଧିକ ଗର୍ବ ଯୋଗୁଁ ହିଁ ମହାପ୍ରତାପୀ ରାବଣର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଲଙ୍କା ଛାରଖାର ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସେହିପରି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କ ଭଳି ଚରମ ଅଭିମାନ ଓ ଜିଦ୍ ଯୋଗୁଁ ସାରା କୌରବ ବଂଶ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହୋଇଗଲେ । କେବଳ ଦୁର୍ଗୁଣ ନୁହେଁ, ବରଂ ଦାନ କରିବା ଭଳି ଏକ ମହତ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଗୁଣ ମଧ୍ୟ ଯଦି ବିବେକହୀନ ଭାବେ ନିଜ ସାମର୍ଥ୍ୟର ସୀମା ପାର୍ କରି କରାଯାଏ, ତେବେ ରାଜା ବଳିଙ୍କ ଭଳି ମଣିଷ ନିଜେ ବନ୍ଧନରେ ପଡ଼ି ସଙ୍କଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ । ଜୀବନର ପ୍ରତିଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତ୍ୟଧିକତାକୁ ସର୍ବଦା ବର୍ଜନ କରିବା ଉଚିତ ।

'ନାହିଁ ମାମୁଁ ଠାରୁ କଣା ମାମୁଁ ଭଲ' - ପ୍ରବଚନଟି ଆମକୁ ଜୀବନରେ ସନ୍ତୋଷ ଭାବ ଏବଂ ବାସ୍ତବବାଦୀ ହେବା ପାଇଁ ଏକ ସୁନ୍ଦର ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । କୌଣସି ଜିନିଷ ଆଦୌ ନମିଳିବା କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୂନ୍ୟ ହେବା ଅପେକ୍ଷା, ଅଳ୍ପ ପରିମାଣରେ ବା କମ୍ ଯୋଗ୍ୟତାସମ୍ପନ୍ନ ଜିନିଷଟିଏ ମିଳିବା ବହୁତ ଭଲ । ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଆମର ଆଶା ଅନୁସାରେ ସବୁଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜିନିଷଟିଏ ପାଇପାରୁନାହୁଁ, ସେତେବେଳେ ନିରାଶ ନହୋଇ ହାତ ପାହାନ୍ତାରେ ଥିବା ସୀମିତ ସୁବିଧା ବା ବିକଳ୍ପକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ।

ସଂସାରର ଅଳିକତା ଓ ଜୀବନ ଦର୍ଶନ:- ଏହି ସଂସାରରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେଉଥିବା ପ୍ରତିଟି ଜିନିଷ, ସମ୍ପର୍କ, ଧନସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଆମର ନିଜ ଶରୀର ସବୁକିଛି କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ । ସମୟ ସ୍ରୋତରେ ସବୁକିଛି ଦିନେ ନା ଦିନେ ବଦଳିଯାଏ । ସଂସାରର ଏହି କ୍ଷଣଭଙ୍ଗୁର ଗୁଣକୁ ଚିହ୍ନିବା ଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ମନରୁ ମୋହ ଏବଂ ଅହଂକାର ଦୂର ହୋଇଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ଆମେ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଅନୁଭବ କରୁ ଯେ ଏଠାରେ କୌଣସି ଜିନିଷ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ନୁହେଁ, ସେତେବେଳେ ମନରେ ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସନ୍ତୋଷ ଆସେ । ଏହି ଚିନ୍ତାଧାରା ଆମକୁ ଜୀବନରୁ ଦୂରେଇଯିବାକୁ କହେନାହିଁ, ବରଂ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ନିଷ୍ଠାର ସହ କରିବାକୁ ଶିଖାଏ । ସଂସାରର ଅସାରତାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି, ଲୋଭ ଓ ମାୟାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଶାନ୍ତି ଏବଂ ସରଳତା ସହକାରେ ଜୀବନ ବିତାଇବା ହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦର୍ଶନ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ **‘ଆସିଲି ଏକା ଯିବି ଏକା, ସାଙ୍ଗରେ ନଯିବେ ପିଲା ପିଚିକା’**- ପ୍ରବଚନଟି ମଣିଷକୁ ଜୀବନର ପରମ ସତ୍ୟ ତଥା ବୈରାଗ୍ୟ ଭାବ ବିଷୟରେ ଗଭୀର ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ମଣିଷ ଏହି ସଂସାରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକାକୀ ଆସିଥାଏ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଏହି ସଂସାରରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକାକୀ ହିଁ ବିଦାୟ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ମଣିଷ ଯେଉଁ ପରିବାର, ପିଲାପିଲି, ଧନସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କ ମୋହରେ ପଡ଼ି ଦିନରାତି ସଂସାର ମାୟାରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥାଏ, ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଜଣେ ହେଲେ ବି ସାଙ୍ଗରେ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ମାଧ୍ୟମରେ ମଣିଷକୁ ଏହି ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଛି ଯେ, ସଂସାରର ସମସ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ଓ ବସ୍ତୁ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ମାୟା ଅଟେ ।

‘ଆଜି ଯେ ରାଜେନ୍ଦ୍ରାସନେ କାଲି ସେ ଫକୀର’ - ପ୍ରବଚନଟି ମଣିଷକୁ ସଂସାରର କ୍ଷଣଭଙ୍ଗୁରତା ଏବଂ ଜୀବନର ଅନିଶ୍ଚିତତା ବିଷୟରେ ଏକ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ମହତ୍ତର ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହାର ସମୟର ଚକ ସବୁବେଳେ ବଦଳିଥାଏ; ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଜି ରାଜସିଂହାସନରେ ବସି ପ୍ରଚୁର ଧନ, କ୍ଷମତା ଓ ଗୌରବର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଛି, ସମୟର ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ସେ ଆସନ୍ତାକାଲି ଜଣେ ଭିକାରୀ ପାଲଟିଯାଇପାରେ। ସଂସାରରେ ଭାଗ୍ୟ ଏବଂ ସମୟ କାହାରି ପାଇଁ ସ୍ଥିର ହୋଇ ରହେନାହିଁ ।

'ଅଖ ବୁଲୁଥିଲେ ଚକ ବୁଲୁଥାଇ ବୁଲି ପଡୁଥାଏ ପହି, ସଂସାର ଭିତରେ ଘର କରିଥିଲେ ପଥର ପଡିଲେ ସହି' - ପ୍ରବଚନଟି ମଣିଷକୁ ଜୀବନର ସଂଘର୍ଷ, ସମୟର ସହନଶୀଳତା ବିଷୟରେ ଏକ ମହତ୍ତର ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯେପରି ଅଖ ଘୂରିବା ସହିତ ଚକ ଓ ପହି ମଧ୍ୟ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ବୁଲୁଥାଏ, ସେହିପରି ସମୟର ଚକ୍ର ମଧ୍ୟ ସଦା ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ। ଜୀବନରେ ସୁଖ ପରେ ଦୁଃଖ ଏବଂ ଦୁଃଖ ପରେ ସୁଖ ଆସିବା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ନିୟମ । ମଣିଷ ଯଦି ସଂସାର ଭିତରେ ଘର କରି ରହିଛି, ତେବେ ତାକୁ ଜୀବନର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା, ବିପଦ କିମ୍ବା କଷ୍ଟ ରୂପକ ପଥର ପ୍ରହାରକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ସହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସଂସାରରେ ରହି କେହି ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖ-କଷ୍ଟରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତ ରହିପାରିବେ ନାହିଁ ।

'କାହା କରମକୁ ଘିଅ ସାକର କାହା କରମକୁ ଲଡୁ, କାହା କରମକୁ ଖାରିଆ ଖଡା ଚୋବାଇ ଚୋବାଇ ମରୁ' - ପ୍ରବଚନଟି ମଣିଷକୁ କର୍ମଫଳର ମହତ୍ତ୍ୱ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଏବଂ ଜୀବନର ଭାଗ୍ୟଚକ୍ର ବିଷୟରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ।ସଂସାରରେ ସବୁ ମଣିଷଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଓ ସ୍ଥିତି ସମାନ ନୁହେଁ । କାହାର ଭାଗ୍ୟ ବା କର୍ମଫଳ ଏତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହୋଇଥାଏ ଯେ ସେ ବିନା ପରିଶ୍ରମରେ ବା ଅତି ସହଜରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ସୁଖ-ସାଧନ ପାଇଥାଏ । ଅପରପକ୍ଷରେ, ଆଉ କାହାର କର୍ମଫଳରେ କେବଳ ସଂଘର୍ଷ ଲେଖା ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ସେ ଜୀବନସାରା କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରି ମଧ୍ୟ ଅତି ଦୀନ ଭାବେ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରେ ।

ପାରିବାରିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଶୃଙ୍ଖଳା:- ପରିବାର ତଥା ସମାଜ ହେଉଛି ମଣିଷର ପ୍ରାଥମିକ ପାଠଶାଳା, ଯେଉଁଠାରେ ସ୍ନେହ, ତ୍ୟାଗ, ସମ୍ମାନ ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ଭଳି ଶୃଙ୍ଖଳାର ମୂଳଦୁଆ ପଡ଼ିଥାଏ; ଏବଂ ଏହି ଅନୁଶାସନରେ ବଢ଼ିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସମାଜରେ ଆଇନ, ଭାଇଚାରା ଓ ସହନଶୀଳତା ଭଳି ସାମାଜିକ ଶୃଙ୍ଖଳାକୁ ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଜୀବନରେ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରବଚନଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଶୃଙ୍ଖଳାର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ଦର୍ଶାଇଥାନ୍ତି, ଯାହା ମଣିଷକୁ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ନାଗରିକ ହେବାକୁ ଦିଗଦର୍ଶନ ଦେଇଥାଏ ।

'ପୁଅ ଯଦି ଯୋଗା ଧନ କାହିଁକି ସଞ୍ଚୁ, ପୁଅ ଯଦି ଅଯୋଗା ତେବେ ଧନ କାହିଁପାଇଁ ସଞ୍ଚୁ' - ପ୍ରବଚନଟି ପାରିବାରିକ ଶୃଙ୍ଖଳା, ସନ୍ତାନ ଗଠନ ଏବଂ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଅର୍ଥର ସଦୁପଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ବହୁତ ବଡ଼ ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ପିତାମାତା ନିଜ ସନ୍ତାନ ପାଇଁ କେବଳ ସମ୍ପତ୍ତି ସଞ୍ଚୟ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ତାକୁ ସଂସ୍କାରୀ ଓ ଯୋଗ୍ୟ କରି ଗଢ଼ିବା ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଯଦି ପୁଅ ଗୁଣବାନ, ପରିଶ୍ରମୀ ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ତା' ପାଇଁ କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି ସଞ୍ଚି ରଖିବାର ଅଯଥା ଚିନ୍ତା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ, କାରଣ ସେ ନିଜ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ପ୍ରଚୁର ଧନ ନିଜେ ଅର୍ଜନ କରିପାରିବ । ଅପରପକ୍ଷରେ, ପୁଅ ଯଦି ଦୁର୍ଗୁଣୀ, ଅଳସୁଆ ଏବଂ ଅଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ତା' ପାଇଁ ଯେତେ ବି ସମ୍ପତ୍ତି ସଞ୍ଚୟ କରି ରଖିଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଲାଭ ନାହିଁ ।

'ଆରେ ଚଇତା, ଦୁଇ ମାଇପର ଘଇତା, ତବତ ଖାଇବୁ କି ପଖାଳ ଖାଇବୁ ଦିନ ଥାଉଁ ଥାଉଁ କହିଥା' - ବ୍ୟଙ୍ଗାତ୍ମକ ଶୈଳୀରେ ପ୍ରଚଳିତ ଏହି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରବଚନଟି ପାରିବାରିକ ଶୃଙ୍ଖଳା, ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ପ୍ରତି ସତର୍କ ରହିବା ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ବାସ୍ତବବାଦୀ ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ମଣିଷ ଏକ ସମୟରେ ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ବା ଦାୟିତ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ସଫଳତାର ସହ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଏହା ପାରିବାରିକ ଏବଂ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ଯେ, ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ନପଡ଼ି ସମୟ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ନିଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

'ଚରଣ ଫାଟୁଆ ବଳଦ ମଠୁଆ ମୁଖରା ଭାରିଜା ଯାହାର, ଯମପୁର ଯାଇ କି ସୁଖ ପାଇବ ନିଇତି ମରଣ ତାହାର'– ପ୍ରବଚନଟିରେ ତିନୋଟି ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମତଃ ପାଦ ଫାଟିଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ, ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଅଳସୁଆ ବା ଧୀରେ ଚାଲୁଥିବା ବଳଦ, ଏବଂ ତୃତୀୟତଃ ଅତି କଳହପ୍ରିୟ ବା ସଦା କଟୁ କଥା କହୁଥିବା ପତ୍ନୀ; ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନରେ ଏହି ତିନୋଟି ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ଏକାଠି ଦେଖାଦିଏ, ତା'ର ଜୀବନ ପ୍ରତିଦିନ ନର୍କ ସଦୃଶ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ତା' ପାଇଁ ଯମପୁର ବା ନର୍କର କଷ୍ଟ ମଧ୍ୟ କିଛି ନୂଆ ପ୍ରତୀତ ହୁଏନାହିଁ, କାରଣ ସେ ସଂସାର ଭିତରେ ହିଁ ନିତିଦିନ ମୃତ୍ୟୁର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ କରିଥାଏ । ତେଣୁ, ଏକ ସୁସଂହତ ପରିବାର ଗଠନ ପାଇଁ ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ବୁଝାମଣା, ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣ ଏବଂ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଆଚରଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ।

'ମାଗିଖିଆ ଲାଗେ ନାହିଁ, ଲାଗିଖିଆ ମାଗେ ନାହିଁ' - ପ୍ରବଚନଟି ମଣିଷକୁ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବାପାଇଁ ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ମାଗିଖିଆ ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜେ କୌଣସି ପରିଶ୍ରମ ନକରି କେବଳ ଅନ୍ୟ ଆଗରେ ହାତ ପାତି ବା ମାଗିଚାଟି ଚଳିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରେ, ସେ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସମାଜରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଲାଗିଖିଆ ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି କର୍ମଠ, ସ୍ୱାଭିମାନୀ ଏବଂ ନିଜର ପରିଶ୍ରମ ଓ ସାଧୁତା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ରହେ, ତାକୁ ଜୀବନରେ କେବେ ହେଲେ କାହା ଆଗରେ ହାତ ପାତିବାକୁ ବା ସାହାଯ୍ୟ ମାଗିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନତା:- ଆମର ପୂର୍ବପୁରୁଷ ବା ଗୁରୁଜନମାନେ ଦୀର୍ଘ ବର୍ଷର ଅନୁଭୂତି ଓ ଆୟୁର୍ବେଦର ସୂତ୍ରକୁ ଅତି ସରଳ ଭାଷାରେ ପ୍ରବଚନ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ମଣିଷକୁ ରୋଗମୁକ୍ତ ଏବଂ ଦୀର୍ଘାୟୁ ହେବାକୁ ଦିଗଦର୍ଶନ ଦେଇଥାଏ । ଏହି ପ୍ରବଚନଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମକୁ ସନ୍ତୁଳିତ ଖାଦ୍ୟପେୟ, ସଠିକ୍ ଦୈନନ୍ଦିନ ଚର୍ଯ୍ୟା, ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ମିତାହାର କରିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଛି । ସଂସାରର ସମସ୍ତ ଧନସମ୍ପତ୍ତି ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଯଦି ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ ରହେ, ତେବେ ମଣିଷ କୌଣସି ସୁଖ ଉପଭୋଗ କରିପାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଜୀବନରେ ସୁଖୀ ଓ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ହେବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ନିଜ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଯତ୍ନ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଏହି ବାଣୀଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଚେତାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି ।

'ଅନ୍ତେ ତିକ୍ତ ଦନ୍ତେ ଲୁଣ, ପେଟ ପୁରିବ ତିନି କୁଣ, ମଥାରେ ପଗଡି, ପଦରେ ତେଲ ବଇଦ ସଙ୍ଗତେ କରିବ ଗେଲ' - ଓଡ଼ିଆ ଲୋକସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳିତ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ପ୍ରବଚନଟିରେ ନିରୋଗ ରହିବାର ପାଞ୍ଚଟି ମୁଖ୍ୟ ସୂତ୍ର ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ନିୟମିତ ଭାବେ ପିତା ଜିନିଷ ଖାଇବା ଦ୍ୱାରା ପେଟ ସଫା ରହେ ଓ ଜୀବାଣୁ ମରନ୍ତି । ଲୁଣ ଦ୍ୱାରା ଦାନ୍ତ ଘଷିବା ବା କୁଳକୁଚା କରିବା ଦ୍ୱାରା ଦାନ୍ତ ଓ ମାଢ଼ି ସୁସ୍ଥ ରହେ । ସୁସ୍ଥ ରହିବା ପାଇଁ ପେଟର ତିନି ଭାଗ ଖାଦ୍ୟ ଓ ଜଳରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଅବଶିଷ୍ଟ ଏକ ଭାଗକୁ ବାୟୁ ଚଳାଚଳ ବା ହଜମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ଖାଲି ରଖିବା ଉଚିତ । ମୁଣ୍ଡକୁ ପ୍ରଖର ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଓ ଶୀତରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ପାଦତଳେ ତେଲ ମାଲିସ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଶରୀର ଶୀତଳ ରହେ, ଆଖିର ଜ୍ୟୋତି ବଢ଼େ ଏବଂ ଭଲ ନିଦ ହୁଏ । ଏହି ସମସ୍ତ ନିୟମ ପାଳନ କଲେ ମଣିଷ ରୋଗମୁକ୍ତ ହୋଇ ରହେ, ଯାହା ଫଳରେ ତାକୁ କେବେ ବଇଦ ବା ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ ।

'ଖାଇବ ସଅଳ, ଶୋଇବ ଆଗ, ଉଠିବ ସଅଳ, ଚାଲିବ ବେଗ' - ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରବଚନରେ ପ୍ରଚଳିତ ଏହି ସହଜ ସରଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୂତ୍ରଟି ମନୁଷ୍ୟକୁ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନଶୈଳୀ ଆପଣେଇବା ପାଇଁ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭିତ୍ତିକ ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ଇଂରାଜୀ ପ୍ରବାଦ "Early to bed and early to rise" ଭଳି ସୁସ୍ଥ ରହିବାର ନିୟମକୁ ବୁଝାଇଥାଏ । ଏହି ପଦରେ ଥିବା ଚାରୋଟି ସୂତ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ରାତ୍ରି ଭୋଜନ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତର କିଛି

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବା ଶୀଘ୍ର କରିନେବା ଉଚିତ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ହଜମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୁରୁଖୁରୁରେ ହୋଇଥାଏ । ରାତିରେ ଅଯଥା ଅନିଦ୍ରା ନହୋଇ ଶୀଘ୍ର ଶୋଇବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଶରୀରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ରାମ ଦିଏ । ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପୂର୍ବରୁ ଶୀଘ୍ର ଶେଯ ତ୍ୟାଗ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମନରେ ସ୍ଫୁର୍ତ୍ତି ଆସେ ଏବଂ ସକାଳୁ ଉଠି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଭ୍ରମଣ ବା ବ୍ୟାୟାମ କରିବା ଦ୍ୱାରା ରକ୍ତ ସଞ୍ଚାଳନ ଠିକ୍ ରହେ ଓ ହୃଦୟ ସୁସ୍ଥ ରହେ । ଏହି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବାଣୀ ଆମକୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ଯେ, ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଅନିୟମିତତାକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ ହିଁ ମଣିଷ ରୋଗମୁକ୍ତ, ଦୀର୍ଘାୟୁ ଏବଂ କର୍ମଠ ହୋଇ ବଞ୍ଚିପାରିବ ।

'ସଞ୍ଜେ ସକାଳେ ନିଦ ଯେ ଯାଏ, ତା ପଇସା ବଇଦ ଖାଏ'- ପ୍ରବଚନଟି ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନଶୈଳୀ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନତାକୁ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ବୁଝାଇଥାଏ । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିପ୍ରକୃତିର ନିୟମ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଏବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପରେ ଅର୍ଥାତ୍ ବହୁତ ବିଳମ୍ବରେ ସକାଳେ ଶୋଇ ରହେ, ତା'ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅତି ଶୀଘ୍ର ଖରାପ ହୋଇଯାଏ । ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟ ଏବଂ ପ୍ରାତଃକାଳ ହେଉଛି ଶରୀରକୁ ସକ୍ରିୟ ଓ କର୍ମଠ ରଖିବାର ସମୟ, ମାତ୍ର ଏହି ସମୟରେ ଅଳସୁଆ ହୋଇ ଶୋଇବା ଦ୍ୱାରା ହଜମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଗିଡ଼ିଯାଏ, ମାନସିକ ଅବସାଦ ବଢ଼େ ଏବଂ ଶରୀରରେ ନାନା ପ୍ରକାର ରୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

'ଖାଇ ଶୋଇଲେ ବଢଇ ଆୟୁ, ଖାଇ ଧାଇଁଲେ ବଢଇ ବାୟୁ, ଖାଇ ବସିଲେ ବଢଇ ପେଟ, ଖାଇ ଖାଇଲେ ଯମର ଭେଟ' - ଏହି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରବଚନଟି ଖାଇବା ପରେ ଶରୀରର ସଠିକ୍ ପରିଚାଳନା ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ଖାଇବା ପରେ ସାମାନ୍ୟ ସୁସ୍ଥ ବିଶ୍ରାମ ନେଲେ ଆୟୁ ବଢ଼େ; ମାତ୍ର ତୁରନ୍ତ ଦୌଡ଼ିବା ଦ୍ୱାରା ପେଟରେ ଗ୍ୟାସ୍ ବା ବାୟୁ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ବସି ରହିଲେ ମେଦ ବା ପେଟ ବଢ଼ିଥାଏ, ଏବଂ ହଜମ ନହେଉଣୁ ବାରମ୍ବାର ଅତ୍ୟଧିକ ଖାଇଲେ ତାହା ମୃତ୍ୟୁର କାରଣ ସାଜିଥାଏ ।

ପ୍ରବାଦରେ ନୀତିଶିକ୍ଷା -

ପ୍ରବଚନ ପରି ପ୍ରବାଦଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଆମ ଉତ୍କଳୀୟ ଜନଜୀବନର ଚଳଣି, ପରମ୍ପରା, ଆଚାର, ବିଚାରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଏବଂ ଜନଶ୍ରୁତିକୁ ଆଧାର କରି ଏଗୁଡ଼ିକ ଗଢି ଉଠିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରାଳରେ ଏକ ଏକ ନୈତିକ ବାର୍ତ୍ତା ନିହିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଯାହା କି ସମସ୍ୟା ଜର୍ଜରିତ ସମାଜକୁ ସଠିକ ମାର୍ଗରେ ନେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ପ୍ରବାଦରେ ନିହିତ ନୀତିଶିକ୍ଷାଗୁଡିକୁ କେତେକ ଉଦାହରଣ ନେଇ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇପାରେ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

'ଝିମିଟି ଖେଳରୁ ମହାଭାରତ' - ଏହି ପ୍ରବାଦର ମୁଖ୍ୟ ନୀତିଶିକ୍ଷା ହେଉଛି ଜୀବନର ପ୍ରତିଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାଣୀ, କ୍ରୋଧ ଏବଂ ଆଚରଣ ଉପରେ ସଂଯମତା ରକ୍ଷା କରିବା । ପୁରାଣ ଅନୁସାରେ, କୌରବ ଓ ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଖେଳାଯାଇଥିବା ଏକ ସାଧାରଣ ପଶା ଖେଳ ଶେଷରେ ସର୍ବନାଶକାରୀ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଯୁଦ୍ଧର କାରଣ ସାଜିଥିଲା । ଏହା ସମାଜକୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ଯେ, କୌଣସି ବି ଛୋଟ କଳହ, ମଜା ବା ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ଅଯଥା ଜିଦ୍‌ରେ ପରିଣତ କରି ସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରିବା ଅନୁଚିତ । ହସଖୁସିର ସାଧାରଣ କଥା ମଧ୍ୟ ଯଦି ଲୋଭ ଓ ଅହଂକାରରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ତାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମହାଭାରତ ଭଳି ଭୟଙ୍କର ରୂପ ନେଇ ସାରା ପରିବାର ବା ସମାଜର ଶାନ୍ତି ନଷ୍ଟ କରିଦିଏ ।

'କାମ ନିମନ୍ତେ ଗଧ ପାଦ ଧରିବା' - ପ୍ରବାଦଟି ନିଜର କୌଣସି ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ବେଳେବେଳେ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ନିଜଠାରୁ କମ୍ ଯୋଗ୍ୟତାସମ୍ପନ୍ନ, ମୂର୍ଖ କିମ୍ବା ଶତ୍ରୁ ସଦୃଶ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ନମ୍ର ହୋଇ ସମ୍ମାନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ବୋଲି ଶିକ୍ଷା ଦିଏ । ସଂସାରରେ ସବୁ ସମୟରେ କେବଳ ଶକ୍ତି ବା ଅହଂକାର ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ ହୁଏନାହିଁ ।

ଜଣେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଠିକ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରି ନିଜର ଜରୁରୀ କାମ ସମୟରେ ଅଯଥା ଗର୍ବ ତ୍ୟାଗ କରି ସଫଳତା ପାଇଁ ନମ୍ରତା ଆପଣେଇଥାଏ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

'ଦାନୀ କର୍ଣ୍ଣ' - ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ଏହି ପ୍ରବାଦଟି ମହାଭାରତର ଚରିତ୍ର ବୀର କର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ଜୀବନ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହା ମଣିଷକୁ ତ୍ୟାଗ, ମହାନତା, ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପରତା ଏବଂ ଦାନଶୀଳତାର ଏକ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

'ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଦୌଲତାବାଦ' - ପ୍ରବାଦଟି ମଣିଷକୁ ଜୀବନରେ ଭୁଲ ଯୋଜନାଏବଂ ଜିଦ୍‌ର କୁପରିଣାମ ବିଷୟରେ ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ନୀତିଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ସୁଲତାନ ମହମ୍ମଦ ବିନ୍ ତୁଗଲକଙ୍କ ସହ ଜଡ଼ିତ, ଯିଏ କୌଣସି ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ନରଖି କେବଳ ନିଜ ଜିଦ୍ ଯୋଗୁଁ ସାରା ଦିଲ୍ଲୀର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ନିଜ ସହ ଦୌଲତାବାଦକୁ ରାଜଧାନୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ବାଧ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପରେ ପୁଣି ସେଠାରୁ ଦିଲ୍ଲୀ ଫେରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ, ଯାହା ଫଳରେ ଅଜସ୍ର ଲୋକ ଧନଜୀବନ ହରାଇଥିଲେ । ସାମାଜିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହି ବାଣୀ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ଯେ, ବିନା କୌଣସି ଚିନ୍ତା ବା ଯୋଜନାରେ ଅସ୍ଥିର ଚିତ୍ତ ହୋଇ ବାରମ୍ବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ବଦଳାଇଲେ କେବଳ ସମୟ, ଅର୍ଥ ଓ ଶ୍ରମର ଅପଚୟ ହୁଏ ।

'ତିନି ତୁଣ୍ଡରେ ଛେଳି କୁକୁର' - ଏହି ପ୍ରବାଦର ନୀତିଶିକ୍ଷା ହେଉଛି ସମାଜରେ ଗୁଜବ, ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଚାର ଏବଂ କାନକୁହା କଥା ପ୍ରତି ସଦା ସତର୍କ ରହିବା । ଯଦି ଗୋଟିଏ ମିଥ୍ୟା କଥାକୁ ଅନେକ ଲୋକ ମିଶି ବାରମ୍ବାର

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ପ୍ରଚାର କରନ୍ତି, ତେବେ ଜଣେ ସରଳ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଆଖିଦେଖା ସତ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି ସେହି ମିଥ୍ୟାକୁ ହିଁ ସତ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରି ବସେ । ଏହି ବାଣୀ ଆମକୁ ଶିକ୍ଷା ଦିଏ ଯେ, ସମାଜରେ ଚଳିବା ବେଳେ କୌଣସି କଥାକୁ କେବଳ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଶୁଣି ଅନ୍ଧଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଅନୁଚିତ । ଜଣେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ବ୍ୟକ୍ତି ସର୍ବଦା ନିଜ ବିବେକ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପ୍ରଥମେ ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ନଚେତ୍ ସେ ନିଜେ ଠକାମୀର ଶିକାର ହେବା ସହ ସମାଜରେ ଭ୍ରାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଓଡ଼ିଆ ଲୋକକଥା ଏବଂ ପ୍ରବାଦ-ପ୍ରବଚନର ସାହିତ୍ୟିକ ପରିସର ଅତି ବ୍ୟାପକ, ବୈଚିତ୍ର୍ୟମୟ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ ଅଟେ । ଏହି ସମୃଦ୍ଧ ସମ୍ଭାର ମଧ୍ୟରୁ ନୀତିଶିକ୍ଷା ଓ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ମୁଖ୍ୟ ଦିଗ । କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକକଥା, ପ୍ରବଚନ, ପ୍ରବାଦ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ନା କିଛି ନୀତିକଥା ଲୁଚି ରହିଛି;ଯାହା ଶତାବ୍ଦୀ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ଓଡ଼ିଆ ଜନଜୀବନକୁ ଶୃଙ୍ଖଳିତ କରି ରଖିଛି । ଏହି ଲୋକ-ସାହିତ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଚମତ୍କାରିତା ହେଉଛି ଏହାର କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଶୈଳୀ । ଅତି ସ୍ୱଳ୍ପ ଶବ୍ଦ କିମ୍ବା ସରଳ ରୂପକ କାହାଣୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଜୀବନର ବଡ଼ ବଡ଼ ଜଟିଳ ସତ୍ୟ ଓ ଗଭୀର ଦର୍ଶନକୁ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ଅତି ସହଜରେ କହିଦେବାର ଯେଉଁ ଅଦ୍ଭୁତ କ୍ଷମତା ଏଥିରେ ରହିଛି, ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଅନନ୍ୟ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ଆଧୁନିକ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତଥା ବସ୍ତୁବାଦୀ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ସମାଜରେ ଏହି ପାରମ୍ପରିକ ଲୋକଜ୍ଞାନର ଗୁରୁତ୍ୱ ଆହୁରି ବଢ଼ିଯାଇଛି । ଆଜିର ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ନିଜର ନୈତିକତା ହରାଇ ବିପଥଗାମୀ ହେଉଛି, ସେତେବେଳେ ଏହି ମାଟିର ବାଣୀ ହିଁ ତାକୁ ସତ୍‌ମାର୍ଗର ସନ୍ଧାନ ଦେଇପାରିବ । ଆଗାମୀ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ିକୁ ଜଣେ ଜଣେ ସଂସ୍କାରୀ, ଚରିତ୍ରବାନ ଏବଂ ସୁସ୍ଥ ନାଗରିକ ଭାବେ ଗଢ଼ିତୋଳିବା ପାଇଁ ଏହି ଲୋକ-ସାହିତ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରସାର ଏକାନ୍ତ ଜରୁରୀ ଅଟେ । ପରିଶେଷରେ ଏତିକି କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, ଏହି ଅମୂଲ୍ୟ ମୌଖିକ ପରମ୍ପରାର ଉଚିତ୍ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଆମେ ଉତ୍କଳୀୟ ଜ୍ଞାନ ପରମ୍ପରାର ପ୍ରକୃତ ଗୌରବକୁ ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରଖିପାରିବା । ଏହା ହିଁ ଆଗାମୀ ଯୁଗରେ ଏକ ନୈତିକ ଆଦର୍ଶ ସମାଜ ଗଠନ ଦିଗରେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ପାଇଁ ଚିରକାଳ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ସଦୃଶ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଚାଲିବ ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ:-

୧ - ଦାଶ, କୁଞ୍ଜବିହାରୀ, ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଗୀତ ଓ କାହାଣୀ, ଓଡ଼ିଆ ଗବେଷଣା ବିଭାଗ, ବିଶ୍ୱଭାରତୀ, ଶାନ୍ତି ନିକେତନ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ, ୧୯୫୮

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

୨- ଦାଶ, ସର୍ବେଶ୍ୱର, ପ୍ରବାଦ ଓ ପ୍ରବଚନ ସଂକଳନ, ଗ୍ରନ୍ଥମନ୍ଦିର, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ, ୧୯୮୫

୩ - ଦାଶ, କୁଞ୍ଜବିହାରୀ, ଲୋକଗଳ୍ପ ସଞ୍ଚୟନ, ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡ଼େମୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ, ୧୯୬୪

୪ - ପ୍ରଧାନ, କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର, ଓଡ଼ିଆ ଲୋକସାହିତ୍ୟ ଓ ଲୋକସଂସ୍କୃତି, ବିଦ୍ୟାପୁରୀ, ବାଲୁବଜାର, କଟକ, ଅଷ୍ଟମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୧୯

୫ - ମହାପାତ୍ର, ଡକ୍ଟର ପ୍ରେମାନନ୍ଦ, ଓଡିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ, ସତ୍ୟନାରାୟଣ ବୁକଷ୍ଟୋର, ବିନୋଦ ବିହାରୀ, କଟକ, ଷଷ୍ଠ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୨୧

୬ - ମିଶ୍ର, ଡକ୍ଟର ଅଜୟ କୁମାର, ଓଡ଼ିଆ ଲୋକସାହିତ୍ୟ ଓ ଲୋକସଂସ୍କୃତି, ବିଜୟିନୀ ପବ୍ଲିକେଶନ, ଅରୁଣୋଦୟ ମାର୍କେଟ, କଟକ, ସପ୍ତମ ସଂସ୍କରଣ, ୨୦୨୪

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ - ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ

ପ୍ରକାଶ ବିଶ୍ୱାଳ

ଅଧ୍ୟାପକ, ଓଡିଆ ବିଭାଗ, ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ
ଜାମଶୂଳୀ, ବସ୍ତା, ବାଲେଶ୍ୱର
ମୋ - ୯୦୭୮୧୦୫୩୬୨

Article No. 261002
Article Received On: 09-09-2026
Article Published On: 01-10-2026

ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟର ଜଣେ ସାର୍ଥକ ସ୍ରଷ୍ଟା ହେଉଛନ୍ତି ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ । ସମାଜର ବାସ୍ତବ ଘଟଣାବଳୀକୁ ଆଧାର କରି ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରାଜିର ସୃଷ୍ଟି । ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସହର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରୁ ସେ ବିଭିନ୍ନ ଚରିତ୍ରକୁ ଟାଣିଆଣିଛନ୍ତି ନିଜ ଗଳ୍ପ ଭିତରକୁ । ହିନ୍ଦୀ ସାହିତ୍ୟର 'କଥାସମ୍ରାଟ' ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ବା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରବାଦପୁରୁଷ ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତି 'ସାହିତ୍ୟ'ର ଅର୍ଥ ଯାହା ବୁଝିଥିଲେ, ସେଇ 'ଜୀବନ'କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଦେଖିଛନ୍ତି ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ ନିଜର ଗଳ୍ପରେ । ଜଣେ ବାସ୍ତବ ଜୀବନର କଥାକାର, ସମାଜ ଚିତ୍ରର ରୂପକାର,

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ମଣିଷ ମନର ଗଭୀର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱବିତ୍ ସେ । ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ମୁକୁଟବିହୀନ କଥାସମ୍ରାଟ । ଏହି ମହାନ ସ୍ରଷ୍ଟାଙ୍କର ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା ଖୋର୍ଦ୍ଧାରେ ୧୯୨୨ ମସିହାରେ । ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରୁ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଗଭୀର ମମତାବୋଧ ଥିଲା । କମ୍ ବୟସରେ ଗଳ୍ପ ଲେଖି ଶିକ୍ଷକ, ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରେରଣା ପାଇଥିଲେ । କଥା ରୀତିର ସରଳତା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଅତୀବ ସୁଖପାଠ୍ୟ । କାହାଣୀକୁ ମୁଖ୍ୟ କରି ସେ ଗଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ସୁନ୍ଦର ଭାଷା ଉପସ୍ଥାପନା, ଉନ୍ନତ ଶୈଳୀ ଅଖିଳମୋହନଙ୍କ ଗଳ୍ପସମ୍ଭାରକୁ ସରସ, ସୁନ୍ଦର ଓ ସାବଲୀଳ କରିଛି । ମଣିଷ ଜୀବନର ବହୁବିଧ ସମସ୍ୟା, ଜୀବନର ବୈଚିତ୍ର୍ୟକୁ ନେଇ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ସେ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ଜୀବନର ବହୁବିଧ ଅନୁଭୂତି, ଓକିଲ ଜୀବନର ଅଭିଜ୍ଞତା ଭିତରୁ ସେ ବହୁ ଚରିତ୍ରକୁ ଆଣିଥିଲେ ନିଜ ଗଳ୍ପ ଭିତରକୁ । ସେ ଅନେକ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିବାରୁ ବହୁ ଗାଳ୍ପିକ ଓ ଔପନ୍ୟାସିକଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଥିଲେ । ଜଣେ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ଗାଳ୍ପିକ ଭାବେ ତାଙ୍କର ସୁଖ୍ୟାତି ଥିଲା ।

ଅଖିଳମୋହନଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଗଳ୍ପ 'ସପନ' ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ଡକ୍ଟର ମାୟାଧର ମାନସିଂହଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ 'ଶଙ୍ଖ' ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ସେହିବର୍ଷ 'ସହକାର' ପତ୍ରିକାରେ 'ଝଡ଼ର ଈଗଲ ଓ ଧରଣୀର କୃଷ୍ଣସାର' ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ସେ ଆଉ ପଛକୁ ଫେରି

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ନଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ ଲେଖି ଚାଲିଥିଲେ । ଜୀବନ ଓ ସମାଜକୁ ସେ ନିରେଖିଛନ୍ତି ଗଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମରେ । ତାଙ୍କର ଗଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକରେ କାରୁଣ୍ୟ ରସ, ଗମ୍ଭୀର ପରିବେଶ ମୁଖ୍ୟତଃ ଭରି ରହିଥିବା ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ । ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଗଳ୍ପଗ୍ରନ୍ଥ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା- 'ଝଡ଼ର ଈଗଲ ଓ ଧରଣୀର କୃଷ୍ଣସାର' (୧୯୬୪) ଓ 'ଅନ୍ଧଗଳି' (୧୯୭୯), 'ନଦୀର ନାମ ଗଣତନ୍ତ୍ର' (୧୯୮୪), 'ଅନାଗତ ଫାଲ୍ଗୁନ' (୧୯୮୨), 'ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ' (୧୯୯୦) ।

ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ରଚିତ ଗଳ୍ପ ଓ ଉପନ୍ୟାସରେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବିଭାଗ ଭାବରେ ଯେ ବିବେଚିତ ହେବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସାହିତ୍ୟରେ ଲେଖକର ସ୍ରଷ୍ଟା ମାନସରେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦିଗ ତଥା ଦିଗଦର୍ଶନ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ତା'ର ଶିଳ୍ପ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ମଣିଷର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା, ତା'ର ହର୍ଷ-ବିଷାଦ, ସଂଶୟ-ଭୟ, କ୍ରୋଧ ଓ ବିସ୍ମୟରେ ମାନସିକ ସ୍ଥିତିର ବର୍ଣ୍ଣନା ସାହିତ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ କାଳରେ ଘଟିଛି । ମାତ୍ର ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଯୁଗରେ ମଣିଷର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ସାହିତ୍ୟରେ ଯେପରି ପ୍ରମୁଖ ଆସନ ଲାଭ କରିଛି ଗଳ୍ପରେ । ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅନେକ ଗଳ୍ପରେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱର ବହୁବିଧ ବିଭାବ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ନାରୀ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ,

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ପୁରୁଷ ଚରିତ୍ରର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଆମେ ଦେଖୁଁ ତାଙ୍କର ଅନେକ ଗଳ୍ପରେ । ପାରମ୍ପରିକ ଗଳ୍ପରେ କାହାଣୀ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟକ୍ତି ମନର ଅବସ୍ଥା ଓ ତା'ର ମାନସିକ କ୍ରିୟା କଳାପ ଆଜିର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ହୋଇଛି । ସାହିତ୍ୟରେ ଲେଖକର ସ୍ରଷ୍ଟା ମାନସରେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦିଗ ତଥା ଦିଗଦର୍ଶନ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବହୁଭାବେ ତା'ର ଶିଳ୍ପ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ମଣିଷର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା, ତା'ର, ହର୍ଷ-ବିଷାଦ, ସଂଶୟ-ଭୟ, କ୍ରୋଧ ଓ ବିସ୍ମୟରେ ମାନସିକ ସ୍ଥିତିର ବର୍ଣ୍ଣନା ସାହିତ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ କାଳରେ ଘଟିଛି । ମାତ୍ର ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଯୁଗରେ ମଣିଷର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ସାହିତ୍ୟରେ ଯେପରି ପ୍ରମୁଖ ଆସନ ଲାଭ କରିଛି ଓ ଗଳ୍ପ ଉପନ୍ୟାସ ରେ ମଣିଷ ମନର ଅଭ୍ୟନ୍ତର, ତା'ର ମଗ୍ନ ଚୈତନ୍ୟ ତଥା ଅବଚେତନ ଜଗତର ଲୀଳା ଖେଳା ଯେପରି ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଲଭିଛି ତାହା ଅତୀତରେ କେବେ ଘଟି ନଥିଲା, ତେଣୁ ପାରମ୍ପରିକ ଗଳ୍ପ ଉପନ୍ୟାସରେ କାହାଣୀ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବ୍ୟକ୍ତି ମନର ଅବସ୍ଥା ଓ ତା'ର ମାନସିକ କ୍ରିୟା କଳାପ ଆଜିର ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ହୋଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉପରେ ଜୀବନ ଅଭ୍ୟନ୍ତରକୁ ଦେଖାଇବା ହୋଇଛି ଗଳ୍ପ କାହାଣୀର ପ୍ରଧାନ ଘଟଣା । ଅଖିଳମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅନେକ ଗଳ୍ପରେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱର ବହୁବିଧ ବିଭାବ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଆଧୁନିକ ମଣିଷର ବିକଳ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ, ନାରୀର

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ବିକଳ ଦାନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ସଂଶୟ ବୋଧ ପ୍ରମୁକ୍ତି ଇଚ୍ଛା ଯୁଗପତ ଆଶଙ୍କା ଓ ଚିନ୍ତା ରାଜ୍ୟର ମିଳନ ହେଉଛି ତାଙ୍କ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦିଗ । ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଗଳ୍ପରେ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ ।

ଆଧୁନିକ ଯୁବପିଢ଼ିର ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଚିତ୍ର ପ୍ରଦାନରେ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ *'ଚନ୍ଦ୍ରର ଅଭିଶାପ'* ଗଳ୍ପଟି ଏକସଫଳ ପ୍ରୟାସ । ଏହି ଗଳ୍ପର ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର ସୀମାଦ୍ରିର ଅବଚେତନ ମନରେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଏହି ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି । ଜହ୍ନ ରାତିରେ କେନାଲ କୂଳରେ ବସିଦୁଇ ବନ୍ଧୁ ସରୋଜ ଓ ସୀମାଦ୍ରୀ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଓ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦର୍ଶନ ସଂପର୍କରେ ଯୁକ୍ତି ବାଢିବା ସେମାନଙ୍କ ଅବଚେତନ ମନର ସୂଚନା ଦିଏ । ସୀମାଦ୍ରି କୁହେ "ଏଇ ଯାଗାକୁ ଆସିଲେ ମୋର ମନେହୁଏ, ସେକ୍ସପିଅରଙ୍କ 'ମିଡ୍ସ ମର୍ନାଇ ଟସ୍ତ୍ରିମ୍' ର ପରୀମାନେ ବୋଧହୁଏ ନିଶାର୍ଦ୍ଧରେ ଏଇଠି ଓହ୍ଲେଇ ଆସି ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ନାଚନ୍ତି ଜହ୍ନ ଆଲୁଅରେ । ସରୋଜ ଶ୍ଳେଷ ମିଶାଇ କୁହେ "ତୁ ତ ଜାଣୁ ସେକ୍ସପିଅର୍ସ ବୋଲି କେହି ଜଣେ ଲୋକ ଥିଲେକି ନାହିଁ ସେଇଟା ଆଜି ୟୁରୋପୀୟ ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କର ଏକ ଚରମ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱମୂଳକ ସମସ୍ୟା, ଶେଷରେ ପୁଣି ତାଙ୍କ ଲେଖାର ପରୀମାନଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଆଉ ପୁଣି ଏଇ କେନାଲ କୂଳରେ । ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ କେନାଲ କୂଳରେ ଶୋଇ କି ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ ଚଉରାଟିକୁ କଳସୀ ଧରିଥିବା ଗ୍ରାମ୍ୟବଧୂ, ସୁନ୍ଦର କେଶବତୀ କନ୍ୟା ତ କେତେବେଳେ ତାକୁ ଡାକ ପିଅନର

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ବୋତାମ ପୁଣି ସେ'ଟା ଗୋଟିଏ କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିରରୁ ସଦ୍ୟ ଆଳତୀ ଜୀଅନ୍ତା ଲାସ୍ୟମୟୀ ରୂପସୀ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେବା ତାଙ୍କ ଅବଚେତନ ମନର ତୀବ୍ର ଆଲୋଡ଼ନର ରୂପ । ଗାଳ୍ପିକ ଏହି ଗଳ୍ପରେ ଅତି ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦର୍ଶନ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ମେଡିକାଲ ସାଇନ୍ସର ବିଭିନ୍ନ ଯୁକ୍ତି ଓ ତତ୍ତ୍ୱ ମାଧ୍ୟମରେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଚେତନା କୁ ଦେଖାଇଛନ୍ତି । 'ପୌଷର ଗୋଟିଏ ରାତ୍ରି' ଏହି ଗଳ୍ପରେ ସୁକାନ୍ତ ଓ ନିହାରିକା ଉଭୟଙ୍କ ଜୀବନରେ ଦେଖା ଦେଇଛି ଆବେଗ ଓ ଅସହାୟତାର ତୀବ୍ରତା । ଅର୍ଥନୈତିକ ଚାପରେ ପଡି ସୁକାନ୍ତ ଆସିଛି ନିହାରିକା ପାଖକୁ । ଗାଳ୍ପିକ ଗଳ୍ପରେ ସୁକାନ୍ତ ମହାନ୍ତିର ଅଧଃପତିତ ମାନସିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାକୁ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଆଖ୍ ଆଗରେ ବିସ୍ତାରିତ ପ୍ରଚୁର ଭବିଷ୍ୟତ, ଅଗମ୍ୟ ସମ୍ଭାବନା; କିନ୍ତୁ ସେ ତ ଚାହେଁନା ସମ୍ଭାବନା, ଚାହେଁନା ଗୌରବ, ସେ ଖାଲି ଚାହେଁ - ଗୋଟିଏ ରାତିର ପ୍ରଣୟ-ଉଷ୍ମଶଯ୍ୟା, ତା ନାରୀତ୍ୱର ଟିକିଏ ନିର୍ବୋଧ ପ୍ରଶଂସା ପତ୍ର - ଏଇତ !! ନାୟିକା ନିହାରିକା ମାନସିକତା ଓ ଜୈବିକ ଅତୃପ୍ତରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ହିଷ୍ଟିଆ ରୋଗିଣୀ ପରି ବିବାହ ପରେ ତା ଜୀବନରେ ଦେଖା ଦେଇଛି ଅସନ୍ତୋଷ ଓ ତା ଭିତରେ ପୁଣି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ମାନସିକତା ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖା ଦେଇଛି । 'ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ଉପକଥା' ଗଳ୍ପର ପରିଣତି ଖୁବ୍ ଅବାସ୍ତବ ବୋଧ ହେଲେ ହେଁ ମଣିଷର ଅବଚେତନ ସ୍ତରରେ ଉଙ୍କି ମାରୁଥିବା ଏପରି ଦୁର୍ବଳ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଫାଙ୍କି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଜୀବନ, ପ୍ରଜନନ, ସଞ୍ଚୟ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ମୋହ ମଣିଷ ପାଇଁ ଗତାନୁଗତିକ । ତଥାପି ଆନନ୍ଦର ଖୁଦ କଣିକା ଗୋଟାଇବା ପାଇଁ ମୋହର ଜାଲ ଛିନ୍ନ କରିବାକୁ ପଡେ। ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଅକାରଣରେ ମନକୁ ମନ ନିଜ ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଅସମ୍ଭବ ରାଗ ହେଲା ସେଇ ଲୋକଟା ଉପରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥର । ସେ ଯେପରି ମୃତ୍ୟୁକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହି ଦେଇ ଆସି ସିଦ୍ଧାର୍ଥକୁ କହିଗଲା, "ତମେ ଅସମର୍ଥ - ତମେ ଅସହାୟ ।" ଗଳ୍ପରେ ନାୟକ ମନ ଭୌତିକତା ସୁଖ ଓ ସ୍ୱାଛନ୍ଦ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତି ଖୋଜିଛି, "କ'ଣ ତମର ଦେହ ଭଲନାହିଁ ?" ଦେହଟା ଠିକ୍ ଅଛି କରି, ଅସୁବିଧା ମନର । ମୁଁ ଭାବୁଛି ସେଇ ଯାଯାବର କାବୁଲୀ ମାନେ କେତେ ସୁଖୀ ! 'ହୁଁ' ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ କୁହେ କରି – "ଏତେଦିନ ତମ ପାଖରେ ରହିଲି, କିନ୍ତୁ ତମର ମନଟାକୁ ମୁଁ ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ତମେ ଚିରଦିନ ଅସାନ୍ତ ।" ସିଦ୍ଧାର୍ଥର ମାନସିକତା ଓ ତା'ର ପତ୍ନୀ ଅହଲ୍ୟାର ଚରିତ୍ର ସହିତ ତାନିଜସ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଚରିତ୍ରର ସଂଘର୍ଷ ଗଳ୍ପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଯେଉଁ ଜୀବନ ସହିତ ଅହଲ୍ୟା ତାଳ ରଖି ଚାଲି ପାରିନାହିଁ ତା'କୁ ସେ କୁହେ ଅଶାନ୍ତି । ଯେଉଁ ମନର ଗଭୀରତାକୁ ଅହଲ୍ୟା ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରିନାହିଁ ତାକୁ ସେ କୁହେ 'ଦୁର୍ବୋଧ' । ଅହଲ୍ୟାର ଚରମ ଅଭିଳାଷ ପୂରଣ ହୋଇଛି । ଅହଲ୍ୟା ଆଜି ସ୍ୱୟଂସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିରାପଦ । ଅହଲ୍ୟା ଆସନ୍ନ ସମ୍ଭବା । 'ମନ୍ଦିର କ୍ରନ୍ଦନ 'ଗଳ୍ପରେ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଗାନ୍ଧିକ ଶିଳ୍ପପତି ଗୋସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କିପରି ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ମୃତ ଗରୀବ ଶ୍ରମିକର ଭିକାରୁଣୀ ମା'ର କ୍ରନ୍ଦନର କରାଳ ଦୃଶ୍ୟ ଆତଙ୍କିତ କରିରଖିଛି । ବିଭିନ୍ନ ବୃଦ୍ଧା ନାରୀର ରୂପ ଦର୍ଶନରେ ସେ କେବଳ ଭିକାରୁଣୀ ବୁଢ଼ୀକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି ତାହା ହେଉଛି ତାଙ୍କ ରୁଗ୍ଣ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ସ୍ଥିତିର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ । ଗୋସ୍ୱାମୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ବାକ୍ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି କେବଳ କିଏ ଏଇ ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରୌଢା? କିନ୍ତୁ ଏ ମୁହଁତ ବୁଲିବାର ନୁହେଁ । ଠିକ ସେମିତି ସେ ମନେ ପକାଇ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏତେ ଚିହ୍ନାମୁହଁ ଅଥଚ ମନେ ପଡେନା..... ତାଙ୍କର ଛାତି ଉପରେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଚିବୁକଟାକୁ ଚାପି ଧରିଛନ୍ତି ଗୋସ୍ୱାମୀ.... ମନ ଭିତରେ ଅବଚେତନର ଅସଂଖ୍ୟ ବୁଦ୍ବୁଦ୍ ଉଠି ଚାଲିଛି ଉପରକୁ ହିଁ ଠିକ୍ ସେଇମୁହଁ.... ପୁଣି ସେଇ ଚାବୁକର ମାଡ଼ । ଟଙ୍କାର କୂଳ ଉଛୁଳା ସୁଅକୁ ଦୁଇହାତରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିବି ମୃତ ଶ୍ରମିକର ଭିକାରୁଣୀ ମାଆ ପାଖରେ ଟଙ୍କା ତାଡା ଧରି ପହଞ୍ଚି ତାର ଅନ୍ତରର ଅଭାବକୁ ପୂରଣ କରି ପାରି ନାହାନ୍ତି । "ଗୋସ୍ୱାମୀ ଥରେ ଦୁଇ ଥର ଇତସ୍ତତଃ କରି ନୋଟର କେଇଟା ମୋଟା ତାଡା ରଖିଦେଲେ ତା ସାମ୍ନାରେ । ବୃଦ୍ଧାଟି ନୋଟ୍ ତାଡା ଗୁଡାକ ହାତରେ ଥରେ ଦୁଇ ଥର ଖେଳେଇ ନେଇ ସେ ଗୁଡାକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା ପାଖରେ ଡଷ୍ଟବିନ ଭିତରକୁ ।" ବସ୍ତୁବାଦୀ ଚରିତ୍ରଟି ପରିଣତିରେ ତାର ମାନସିକ ଭାରସାମ୍ୟ ହରାଇ ଦୂରାରୋଗ୍ୟ ବ୍ୟାଧି କବଳିତ ହୋଇଛନ୍ତି । 'କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ'

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଗଳ୍ପରେ ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର ଶ୍ରୀକାନ୍ତର ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ପ୍ରକଟିତ ଖଣ୍ଡିତ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଭାବାବେଗ ହିଁ ଏ ଗଳ୍ପର କଥାବସ୍ତୁ । ସ୍ମୃତିର କାନଭାସ୍ ଉପରେ ଦେଖା ଦେଇଛନ୍ତି ଜଣେ ଆଶ୍ରିତ ବୃଦ୍ଧ, ଅସହାୟ ସ୍କୁଲ ମାଷ୍ଟର, ଡାକ୍ତରଖାନାର ଯନ୍ତ୍ରଣାପୀଡ଼ିତ ରୋଗୀ, ମଧୁର ଧ୍ୱନି ସୃଜନକାରୀ ଭାଓଲିନ୍ । ସେଇ ଭଙ୍ଗା ଭାଓଲିନ ଟା ତଥାପି କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇ ରହିଛି । ବେଳେବେଳେ ତାକୁ ଭାଓଲିନ ଟା ଦେଖାଯାଏ ଗୋଟିଏ ବିଲେଇ ପରି । ବିଲେଇ ଟା ଯେମିତି ତା'ର ଲାଙ୍ଗୁଡଟାକୁ ସିଧା କରି, ପେଟଟାକୁ ଖାଙ୍କିଦେଇ ନେପ୍ଟି ପଡ଼ିଛି କାନ୍ଥ ଉପରେ । 'ଅହଲ୍ୟାର ଇତିବୃତ୍ତ' ଗଳ୍ପରେ ସେ ପୂର୍ବତନ ପ୍ରେମିକା ତଥା ମୃତ ବନ୍ଧୁର ପତ୍ନୀ ସୁମିତ୍ରାକୁ ପାଇ ମଧ୍ୟ ନ ପାଉଥିବା ଶ୍ରୀକାନ୍ତର ତୀବ୍ର ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ସଂଘର୍ଷର ଚିତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ସୁମିତ୍ରା ର ମନରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଖୋଲା ଖୋଲି ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିନାହିଁ । ସୁମିତ୍ରା ଚରିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଆଧୁନିକ ନାରୀର ମାନସିକତା କୁ ଅତି ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଗାଳ୍ପିକ । ଗଳ୍ପରେ ସୁମିତ୍ରା ଓ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ନିଜ ମନ ଉପରେ ମିଛ ମୁଖା ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି । ଚିନ୍ମୟର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ସୁମିତ୍ରା ଶ୍ରୀକାନ୍ତକୁ ଡକେଇ ପଠାଏ । ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପାଇଁ ମନଯୋଗ ସହକାରେ ଚା' ତିଆରି କରିଦିଏ- ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଆଗରେ ଖିଅର ହବାର ସବୁ ସରଞ୍ଜାମ ରଖିଦେଇ କହେ, "ଅବିବାହିତ ଲୋକମାନଙ୍କର

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଧିରେ ଧିରେ ଏପରି ବର୍ବର ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଯାଏ କାହିଁକି?" ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପ୍ରତିବାଦ କରେନାହିଁ କେବଳ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଚାହିଁ ରହେ, ସୁମିତ୍ରାକୁ । ସୁମିତ୍ରା ଶ୍ରୀକାନ୍ତର ଆଖି ଉପରୁ ସନଗ୍ଲାସଟାକୁ କାଢ଼ି ନେଇ କହେ, ସବୁବେଳେ ଆଖିରେ ଚଷମାଟା ଦେଇ ରଖିବା କି କଦର୍ଯ୍ୟ ଅଭ୍ୟାସ କୁହନା । ସୁମିତ୍ରାର ମାନସିକତା ହିଂସ୍ର ହୋଇ ଯାଇଛି ଯେତେବେଳେ ପଡୋଶୀ ମିସେସ ରବର୍ଟସନଙ୍କ ଠାରୁ ସୁମିତ୍ରା ମାଗି ଆଣିଥିବା କୁକୁର କଥା ନମାନି ପୁରୁଣା ମାଲିକ ପାଖକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ନିଜେ ମାରିଦେଇ କହେ "ଆଉ ଥରେ ମା ଦେଖି ମିସେସ ରବର୍ଟସନ ପାଖକୁ?" ସୁମିତ୍ରା କୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି କହନ୍ତି କି ଅଦ୍ଭୁତ ନାରୀ ଏଇ ସୁମିତ୍ରା !

ସୁମିତ୍ରା ମୁରୁକି ସମ୍ପନ୍ନ, ମିଷ୍ଟଭାଷିଣୀ, ସୁମିତ୍ରା ସମ୍ବେଦନଶୀଳା କିନ୍ତୁ ସୁମିତ୍ରାର ଭିତରଟା କି ହିଂସ୍ର! ବଂଶୀ କଣ୍ଠରେ ସାତଟା ଛଟ୍ ଛାଟ୍ ହୋଇ ଉପରକୁ ଉଠିଲା ବେଳେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି, ସୁମିତ୍ରା କି ଆନନ୍ଦରେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇଉଠେ । 'ଲ୍ୟାମ୍ପ ପୋଷ୍ଟର ଇତିକଥା' ଗଳ୍ପଟି ଚେତନା ପ୍ରବାହ ଶୈଳୀରେ ରଚିତ ହୋଇଛି । କୌଣସି ଏକ ସହରର ନିର୍ଜନ ରାତ୍ରିର ଲ୍ୟାମ୍ପ ପୋଷ୍ଟ ତଳେ ଗଳ୍ପ ନାୟକ ଯଶୋଦା ଜୀବନଙ୍କ ଅତୀତ ଜୀବନର କେତୋଟି ବିକ୍ଷିପ୍ତ ସ୍ମୃତିକୁ ନେଇ ଏହାର କଥାବସ୍ତୁ ଗଠିତ । ଅତୀତରେ ପ୍ରେମିକା ସହିତ ଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ମୃତି ଯଶୋଦା ଜୀବନଙ୍କ ଅବଚେତନ ମନରେ ତୀବ୍ର

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏକ ଶୀତ ସଂଧ୍ୟାରେ ସହରର ଲ୍ୟାମ୍ପ ପୋଷ୍ଟ ତଳେ ପହଞ୍ଚି ସେ ସ୍ମୃତିର ଭାବବେଶରେ ସ୍ଥାଣୁ ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି । ଯଶୋଦା ଜୀବନର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱର ପରିଚୟ ଦେଇ ଲେଖିଛନ୍ତି "ମଧ୍ୟ ନିଶିର ସହସ୍ର ସହସ୍ର ତାରା ଆଖି ତରାଟି ଚାହିଁଛନ୍ତି ତଳକୁ । ପ୍ରତି ରାତିରେ ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ମୋର ନିବିଡ଼ ପରିଚୟ । କାଲି ସକାଳେ ହୁଏତ ମୁଁ ଏଇ ଖୋଳ ଭିତରୁ ବାହାରି ଯାଇ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲିଯିବି ଏମାନଙ୍କୁ । କିନ୍ତୁ ପୃଥିବୀ କ'ଣ ଏତେ ସୁନ୍ଦର? ଜୀବନ କ'ଣ ଏତେ ଇପ୍ସିତ? ଆଜି ଅତୀତ ମନେହୁଏ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱପ୍ନ ପରି । "ଯଶୋଦା ଜୀବନର ଭାବନା ଓ ତା'ର ମାନସିକ କ୍ରିୟା ପ୍ରକ୍ରିୟା । ମଣିଷ ମନର ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ଥିବା ଚେତନା କୁ ଅତି ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ଦେଖାଇଛନ୍ତି ।" ମତେ କ'ଣ ତାହାହେଲେ ପଡ଼ି ରହିବାକୁ ହେବ ଏଇ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଲ୍ୟାମ୍ପ ପୋଷ୍ଟର ସ୍ତୂପ ଭିତରେ ଯକ୍ଷ୍ମା ରୋଗୀ ପରିକ୍ଷୟ ହେବାକୁ ପଳେ ପଳେ । କିନ୍ତୁ ୟା' ବିତହୋଇ ପାରେ କୌଣସି ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ କଳାକାର ଏଇସ୍ତୂପ ଭିତରୁ ମୁକ୍ତ କରି ମତେ ନେଇ ଯାଇପାରନ୍ତି କେଇ ଜଣଲୋକ XXXXX ମୁଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖି ପାରୁଛି, ସେମାନେ ମତେ ନେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି ସହରର ଉପକଣ୍ଠ କୁ ।" 'ପୁଷ୍ପଧନୁ' ଏକଦା ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ବୁଡି ରହିଥିବା ଡେରିକ୍ଲେନିସ୍ ଓ ରୋନାଡେନିସ୍ବାରିଦ୍ର୍ୟର ଅନ୍ଧାରୀ ଗହ୍ୱରକୁ ପଶିଯିବା ଭିତରେ ସେମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ମାନସିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସଂଗଠିତ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ହୋଇଛି ତାର ଭାବ ଚିତ୍ର ଗଳ୍ପରେ । 'ଡିମିରିଫୁଲ' ଏକ ମନନଧର୍ମୀ ଗଳ୍ପ । ମଣିଷର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ଭାବରେ ଯେଉଁ ଦୁଃଖର ଫୁଲଟି ଉଠେ, ତାର ଏକ କରୁଣ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଚିତ୍ର ଏହି ଗଳ୍ପରେ ପ୍ରଦତ୍ତ । ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ରେ ଡିମିରି ଫୁଲ ଭଳି ନିଜ ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ନିଜେ ଦେଖୁଥାଏ, ନିଜ ଅଭିନୟ ପାଖରେ ନିଜେ ରକ୍ତାକ୍ତ ହୋଇପଡ଼େ । ପୁଣି କେତେବେଳେ ବାହ୍ୟ ଓ ଅଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅବସ୍ଥାକୁ (ରକ୍ତକଇଁ) ପ୍ରକଟିତ କରେ । 'ଡିମିରିଫୁଲ' ଗଳ୍ପରେ ଗୋଟିଏ ମା'ର ଦୁଃଖ, ଗୋଟେ ବାପାର ଅସହାୟ ସ୍ଥିତ ବର୍ଣ୍ଣିତ । ମା'ଟି ଝିଅ ମଞ୍ଜୁର ଆସିବାକୁ ଅନେଇ ରହିଛି ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ । ଅଥଚ ମଞ୍ଜୁର ବାପା ଜାଣନ୍ତି ମଞ୍ଜୁ କୌଣସି ଦିନ ଆସିବନି । ମଞ୍ଜୁ ମରି ସାରିଛି । "ମଞ୍ଜୁର ଠିକଣା ମୁଁ ମଧ ଜାଣେନା । ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ମସ୍ତିଷ୍କ ବିକୃତି ହେବା ପରେ ପରେ ସେ ଆଜି କି ବହୁବର୍ଷ ତଳେ ଟ୍ରେନ୍ ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟରେ ମରିଯାଏ । ସେ ସମ୍ବାଦ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଆଜି ଯାଏଁ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ମଞ୍ଜୁ ପଢୁଥିଲା ଥାର୍ଡ ଇୟରରେ– ତେଣୁ ଆଜି ତିନିବର୍ଷ ପରେ ସେ ରିସର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ବାଧ ଓ ତା'ପରେ ତାକୁ ବିଲାତ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଆହୁରି ଗବେଷଣା କରିବାକୁ..." ଏ ଖବର କିନ୍ତୁ ମାଆକୁ ଦେଖି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ତା' ବାପା । ପାଗଳିନୀ ମାଆକୁ ତେଣୁ ଝିଅର ମିଛ ଗବେଷଣା ଓ ସେଠାରୁ ବିଦେଶ ଯିବାର ମିଥ୍ୟା ସମ୍ବାଦ ଦେଇ ଏକ ମଧୁର ଭ୍ରାନ୍ତିରେ ବଞ୍ଚିବାର ରସିଦ୍ ଯୋଗେଇ ଆସିଛନ୍ତି ଗଳ୍ପ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ନାୟକ । ଏକ ମଧୁର ମିଥ୍ୟାର ପ୍ରଲେପ ଓ ଉପଚାର ମଧ୍ୟରେ ଅସହାୟ ଦମ୍ପତ୍ତି ଯେଉଁ ସନ୍ତାନ ବତ୍ସଳତା ଓ ସାନ୍ତ୍ୱନା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ତାର ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ । ତେଣୁ ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ଅଶୋକଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଗାଳ୍ପିକ କହୁଛନ୍ତି "ମୋର ମନେହେଲା, ଭଗବାନଙ୍କର ନିଷ୍ଠୁର ସୃଷ୍ଟିର ଦୁଇଟି ନିଃସଙ୍ଗ, ଅଭିଶପ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ - ପିତୁଳା ଆକାଶକୁ ହାତତୋଳି ନାଚୁଛନ୍ତି ।" 'ଜଉଘର' ଗଳ୍ପଟି ଅବଚେତନ ମନର ତରଳା ସ୍ମୃତିକୁ ନେଇ ରଚିତ । ଗଳ୍ପ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଚରିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତର ସୁଦୃଢସ୍ତମ୍ଭଟି ଜଉ ଭଳି ତରଳି ଯାଇ ଜୀବନକୁ କରିଛି ବେଦନା ବ୍ୟଥିତ। ଭାରତଠାରୁ ବହୁଦୂର ହାମବର୍ଗ ସହରରେ ରହି ଗଳ୍ପ ନାୟକ ତାଙ୍କ ଅତୀତ ଜୀବନର ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ସେ ପତ୍ନୀ ସହିତ ଫେରି ଆସିଛନ୍ତି ଭାରତର ଏକ ଅନାମଧେୟ ମଫସଲ ଗ୍ରାମକୁ; ଯେଉଁଠି ସେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଜୀବନ କଟାଇବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଲାଇନ୍ ନ ଥିବା ଅନ୍ଧକାରାଛନ୍ନ ଏକ ଗ୍ରାମୀଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ ନିଜକୁ ଅସହାୟ ବୋଧ କରିଛନ୍ତି । ଆମ କାର୍‌ଟା ସାମ୍ନା ଫାଟକ ପାଖେ ଗାଡ଼ି ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ତଥାପି ଅନେକ ରାତି ଅବଶିଷ୍ଟ ଥିଲା । ଗାଡ଼ିର ଆଲୁଅରେ ଆମେ ଘରର ଯେତିକି ଅଂଶ ଦେଖିଲୁ ବେଶ୍ ସୁଦୃଶ୍ୟ ମନେହେଲା । ଘର ସାମ୍ନାର ପୋର୍ଟିକୋ ଓ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ତାକୁ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ବୃତ୍ତାକାର ଲନ୍ । ଟାକ୍ସିକୁ ବିଦା କରିସାରି ଘର ବାରଣ୍ଡାର ସବୁଯାକ ସୁଇଚ୍ ଏକା ଥରକେ ମାରିଦେଲା ଜେନି, ଘର ଦେଖିବାର ଉତ୍କଣ୍ଠାରେ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଆଲୋକ ନାହିଁ । ଚାରିପଟକୁ ଚାହିଁ ଠିକଣା କଲୁ ବୋଧହୁଏ ଇଲେକ୍‌ଟ୍ରିକ୍ ଫେଲ୍ ମାରିଛି । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଅନ୍ଧକାର ଏବଂ ମଝିରେ ମଝିରେ ପାଖ ବିଲରୁ ଦଳେ ଝିଙ୍କାରୀ ବା ବେଙ୍ଗ ବୋବାଇ ଉଠୁଛନ୍ତି । ପୂରାପୂରି ଭୌତିକ ପରିବେଶ । ମୁଁ ଚିତ୍କାର କରି ଡାକିଲି "କିଏଅଛି?" 'ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ଉପେକ୍ଷିତ ନାୟକ' ଗଳ୍ପରେ ଯଦୁନାଥ ପାଲଟାସିଂ ଉଚ୍ଚମନ୍ୟତାର ଶୀକାର ହେବା ପଛରେ ରହିଛି ହୀନମନ୍ୟତାର ଏକ କରୁଣ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ । ନିମ୍ନ ବେତନଭୋଗୀ କର୍ମଚାରୀ ରମାନାଥର ଦୁର୍ବଳ ମାନସିକତା ଓ ଆତ୍ମଲିପି ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ବନ୍ଧୁ ମହଲରେ ଯଦୁନାଥ କହିବାର ଶୁଣାଯାଏ, "ଅର୍ଥ ! ଅର୍ଥ ! ମୋର ଯଦି ସାମାନ୍ୟ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ଅବସ୍ଥା ଥାଆନ୍ତା, ତାହାଲେ ମୁଁ ନିଜେ ଖବରକାଗଜ କାଢ଼ି ଏ ଦେଶରେ ସାମ୍ବାଦିକତାର ଏକ ନୂତନ ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରନ୍ତି ।" ଏହି କଥା କହୁଥିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କର ସମ୍ପାଦକୀୟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିବା ସ୍ୱଳ୍ପ ମୁଦ୍ରିତ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଓ ସର୍ବଶେଷ ମାସିକ ପତ୍ରିକାଟିକୁ ହାତରେ ମୋଡ଼ି ଧରି ଏକ ଗୁରୁଜନ ସୁଲଭ ଭଙ୍ଗୀରେ ତାଙ୍କର ବାଁ ପାପୁଲି ଉପରେ ବାରମ୍ବାର ଆଘାତ କରୁଥାଆନ୍ତି । "ସମ୍ବାଦପତ୍ର କୁହ, ମାସିକ ପତ୍ରିକା କୁହ ସମସ୍ତେ ଏକା ନାଗର ମାଛ ।" ରକ୍ତମୁଖା ଶ୍ରୋତାମଣ୍ଡଳୀ ଆଗରେ ପତ୍ରିକାଟିକୁ ଖୋଲି ଧରି

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

କୁହନ୍ତି "ମୋର ଏକ ଗଳ୍ପ ମାସିକ ପତ୍ରିକା ମାନେ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି ।" 'କପାଳିକା' ଗଳ୍ପରେ ଏକ ନିର୍ଜନ ଡାକ ବଙ୍ଗଳାରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଥିବା ସାମ୍ବାଦିକ ମିଃ ପାନିକର, ଜଜ ସାହେବ ଘନଶ୍ୟାମ, ସିଭିଲ ସର୍ଜନ ପ୍ରମୁଖ ଅତୀତର ସ୍ମୃତି ଚାରଣ ରହସ୍ୟାବୃତ୍ତ ଓ ଚମକପ୍ରଦ । ଲଘୁ ହାସ୍ୟରସର ଅନ୍ତରାଳରେ ଆଧୁନିକ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ, ମଣିଷର ମାନସିକ ଅସହାୟତା ଗଳ୍ପର ଭାବବସ୍ତୁ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରା ଯାଇଛି । ଚଟାଣ ଉପରେ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ମୁରୁଜ ଦେଇ ବହୁ ଦୁର୍ବୋଧ ତାନ୍ତ୍ରିକ ମୁଦ୍ରା ଆଙ୍କିତ ହୋଇଛି । ମାଟିପାତ୍ର, ଆମ୍ବଡାଳ, ମନ୍ଦାରଫୁଲ, ଅକ୍ଷତ ଓ ଦୁର୍ବାଦଳ ପ୍ରଭୃତି ବହୁ ବିଭିନ୍ନ ସମାଧାର ଉଡ଼ନ୍ତା ସ୍ଥିତି ଏକ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ଭୌତିକ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ରହସ୍ୟ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଗଳ୍ପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ "କଥା ସରୁ ନ ସରୁଣୁ ମିଃ ପାନିକର୍ଙ୍କ ହାତରେ ଦିଆସିଲି କାଠିଟା ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଜଳି ଉଠିଲା । ମନେହେଲା ଯେପରି ସେଇ ଜୀର୍ଣ୍ଣ ବଙ୍ଗଲୋର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଦେଇ କିଏ ଗୋଟାଏ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଲୌହ ଶଳାକାରେ ଗାର ଟାଣିଦେଲା ଏବଂ ତଦ୍ଦଣ୍ଡେ ଏକ ଭୀତିପ୍ରଦ ପରିବେଶ ତିଆରି ହେଲା । ସେତେବେଳେ ସିଭିଲ୍ ସର୍ଜନ ସାହେବ ତାଙ୍କର ନାରୀସୁଲଭ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ, "ଏଥର ଆରମ୍ଭ ହେଉ" । ଅନ୍ୟ ତିନିଜଣ ଆଗନ୍ତୁକ ନୀରବରେ ସ୍ୱ ସ୍ୱ ସ୍ୱଳ୍ପ ଶୁଷ୍କ କେଶ ଭିତରେ ଅଙ୍ଗୁଳି ଚାଳନା କଲେ, ଯେପରି ସେମାନଙ୍କର କେଶଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ପିପିଲିକାମାନେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ବାହାରିଛନ୍ତି ।"

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

'ବହୁରୂପୀ' ଗଳ୍ପରେ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱର ଚିତ୍ର ଖୁବ୍ କରୁଣ ଓ ଭାବଧର୍ମୀ । ଗଳ୍ପନାୟକ ନିଶୀଥ ବାବୁ ସୁଦୂର ଆଫ୍ରିକାର ଟିମ୍-ବକ୍-ଟୁ ସହରରେ ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ ମିସ୍ତ୍ରାଥ୍ଙ୍କ ମାନସିକତାକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିଛନ୍ତି । ମିସ୍ତ୍ରାଥ୍ଙ୍କ ଥିଲା ଏକ ଅଭିଜାତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚଳଣି । ବହୁରୂପୀ ପାଳନ କରିବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଏକ ସଉକ । କ୍ରମଶଃ ବହୁରୂପୀ ପାଳନର ଚେତନା ତାଙ୍କର ସମଗ୍ର ମାନସିକତାକୁ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରି ବସିଛି । "ଦିନେ ମିସ୍ତ୍ରାଥ୍ ଗାଡ଼ି ଛୁଟେଇ ଘରକୁଫେରୁଥିଲେ ହଠାତ୍ ଖୁବ ଜୋରରେ ବ୍ରେକ କଷିଲେ । ଗାଡ଼ିର ଟାୟାର୍ସ ସବୁ କିଁ କିଁ ଶବ୍ଦ କରି ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇଗଲା । ବାଥ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ବହୁରୂପୀ ରାସ୍ତା ଅବରୋଧ କରିଛି । ଏ ବହୁରୂପୀ ଏଣ୍ଡୁଅ ବହୁରୂପୀ ନୁହେଁ । ତାଠୁ ଅନେକ ବଡ଼ । ପ୍ରାୟ ଗୋଟିଏ ପର୍ସିଆନ ବିଲେଇ ପରି ।" ସେ ଆକାଶଠାରୁ ସମୁଦ୍ରବ୍ୟାପୀ ସବୁଠାରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ବହୁରୂପୀର ଶୋଭାଯାତ୍ରା । ଏପରି ଏକ ରହସ୍ୟାବୃତ୍ତ ଭାବପ୍ରବଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି । ଗଳ୍ପଟି ମିସ୍ତ୍ରାଥ୍ଙ୍କ ସାମନ୍ତବାଦୀ ମିଜାଜର କରୁଣ ଓ ଅସହାୟ ସ୍ୱରୂପକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ । ଆଲୋଚ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅଖିଳମୋହନଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଚରିତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ଅବଚେତନ ମନର ଅନୁସନ୍ଧାନ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇ ପାରିବ । 'ତାମ୍ର ବଳୟ' ଗଳ୍ପରେ ଅଖିଳ ମୋହନ ସିଷ୍ଟର ଆଡୁକିଆଙ୍କ ଭଳି ଧନି ଶିଳ୍ପପତି କିପରି ବିମାନଯାତ୍ରାର ମୃତ୍ୟୁର ଭୟରେ ସଦା ଆତଙ୍କିତ ଓ ଏକ ସାମାନ୍ୟ ତାମ୍ରବଳୟ ତାଙ୍କୁ ମାନସିକ ନିରାପତ୍ତା ଦେଇଛି । ଗଳ୍ପରେ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ମନ୍ତ୍ରସିଦ୍ଧ ତାମ୍ରବଳୟର କରାମତିରେ କିପରି ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଜାହାଜଟି ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ନହୋଇ ମିଲ୍ ମାଲିକ ମିଃ ଆଡୁକିଆ ଓ ଗଳ୍ପନାୟକଙ୍କ ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରି ପାରିଛି, ତାରଏକ ଚମତ୍କାର ଆନାଲୋଜି ।" ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟ କଥାଟି ଶୁଣି ମୋର ଆଖି ଛାଁଇ ଛାଁଇ ହୋଇଗଲା । ହାତର ମଣିଷଙ୍କ ଉପରେ ଥିବା ତମ୍ବା ପାତିଆଟା ଉପରକୁ ଚାଲିଗଲା । ମୁଁ ସେହି ହତଭମ୍ବ ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ତମ୍ବା ପାତିଆଟାକୁ ଖୋଲି ନେଇ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର ମଣିବନ୍ଧରେ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲି, କହିଲି- ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ, ଏହା ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟ କୁ ପ୍ରୁଫ୍ ।" 'ଗଜ ଉଦ୍ଧାରଣ' ଗଳ୍ପରେ ସାନ ଭଉଣୀ ସାବିତ୍ରୀର ସ୍ମୃତି ବିମଳେନ୍ଦୁଙ୍କ ମନରେ ଗଭୀର ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଫଳରେ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ (ଚେନ୍ନାଇ)ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଗୁପ୍ତ ସଭ୍ୟ ସଭ୍ୟା ବୈଠକ ମ୍ୟାନ ପଡ଼ି ଯାଇଛି ସୁଦୂର ପଲ୍ଲୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଘରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଥିବା ସାନ ଭଉଣୀ ସ୍ନେହସିକ୍ତ ସ୍ମୃତିର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆବେଦନ ପାଖରେ । ବିମଳେନ୍ଦୁର ମନଟା ହଠାତ୍ କେମିତି ଫାଙ୍କା ହେଇଗଲା । କିଛି ସମୟପାଇଁ ମନଟା ଯେମିତି ହାଲୁକା ହେଇଗଲା ଗୋଟାଏ ବିପଜ୍ଜନକ ଜଞ୍ଜାଳ ତୁଟିଗଲେ, ଠିକ୍ ସେମିତି । କୌଣସି କାରଣ ନଥାଇ ବିମଳେନ୍ଦୁର ମନର ଏଇ ଭୟାଳୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଯେଉଁ ଛୋଟ ଝିଅଟିଆ ମୁହଁଟିଏ ଆସି ବାରମ୍ବାର ଉଙ୍କିମାରିଲା, ତା' ହେଉଛି ତା'ର ଛୋଟ ଭଉଣୀ ସାବିତ୍ରୀର ମୁହଁ । ବିମଳେନ୍ଦୁର ନିଜର ଠିକଣା ନାହିଁ, ଘର ନାହିଁ, ରୋଜଗାର ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ତେଣୁ ତା'ର ଛୋଟ ଭଉଣୀଟି ପାଇଁ ସେ କିଛି କରିପାରି ନାହିଁ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ବୋଲି ସେ ନିଜକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଅପରାଧୀ ବୋଲି ମନେ କରେ । 'ହଂସ ସଙ୍ଗୀତ' ଗଳ୍ପରେ ଅବକ୍ଷୟଗ୍ରସ୍ତ ଓ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନରେ ନୈତିକ ବା ବର୍ଦ୍ଧିତ ସମାଜରେ ଗାଳ୍ପିକ ରମାପଦ ଚୈଧୁରୀଙ୍କ ଆହତ ମାନସିକତା ଓ ତାଙ୍କର ଅବ୍ୟକ୍ତ ଅନୁଚ୍ଚାରିତ ଦୁଃଖର ଚିତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । "୧୯୪୪ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୧୧ ତାରିଖରେ ସେଇ ଶାଢ଼ି ପିନ୍ଧିଥିଲା ରମା ଓ ବିବାହ ଉତ୍ସବରେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହେଇ ଆସିଥିବା ଜଣେ ବିଦେଶୀ ମହିଳା ବନ୍ଧୁ ଫଟୋ ନେଲାବେଳେ ମନ୍ତବ୍ୟ କରିଥିଲେ- ଭାରତବର୍ଷର ଏଇ ନବବଧୂ ବେଶର ପଟାନ୍ତର ପୃଥିବୀରେ ନାହିଁ- "ଦେ ଲୁକ୍ ସୋ ସୁଇଟ୍ !" ଆଉ ସେଇ ସୁଇଟ୍ ରମାକୁ କୋଳାଗ୍ରତ କରି ସେ ଦିନର ମଧ୍ୟରାତ୍ରିରେ ରମାପଦ କହିଥିଲେ- ଉମା, ତମ ଓଠର ରଙ୍ଗର ଏକମାତ୍ର ତୁଳନା ତମ ପାଦର ତଳିପା । ତୁମର ପାଦରେ ପଦ୍ମ ଫୁଟେ, ଯାହାର ମଧୁ ମୁଁ ଆହରଣ କରେ ତମ ଓଠରୁ । ଉମା ବିସ୍ମୟରେ ରମାପଦଙ୍କୁ ଚାହିଁ ରହି କହିଥିଲା, ତମକୁ ଏତେ ଦିନ ଧରି ଜାଣିଲେ ମଧ ଆଜି ମନେ ହେଉଛି ମୁଁ ଯେମିତି ତମକୁ ନୂଆ କରି ଆବିଷ୍କାର କରିଛି... ତମେ ଏତେ ରୋମାଣ୍ଟିକ । ମଣିଷର ଦ୍ୱୈତ ସତ୍ତାର ଏହି ପରିପ୍ରକାଶ ଚିହ୍ନାଇ ଦିଏ ମାନସିକତାର ପରସ୍ପର ବିପରୀତମୁଖୀ । ହଂସସଙ୍ଗୀତ ଗଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମରେ ମଣିଷ ମାନସିକତା ରଏହି ବିରୋଧଭାସ ସାଂପ୍ରତିକ ଏହି ମଣିଷର ଦୁଃଖର କାରଣ ତହାହିଁ ମଣିଷର ମନ ଓ ପ୍ରାଣ କୁ ବିବର୍ଣ୍ଣ କରିଥାଏ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଉପସଂହାର:-

ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜୀବନକୁ ସୁସ୍ଥ ଭାବରେ ଜୀଇଁବା ହିଁ ଅଖିଳମୋହନଙ୍କ ଗଳ୍ପର ସ୍ୱର । ଅଖିଳମୋହନ ଜୀବନକୁ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଠିକ୍ ସେଇ ଭାବରେ ହିଁ ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଚରିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଜୀବନର କଥା ହିଁ କହିଛନ୍ତି । ଜୀବନକୁ ବଞ୍ଚିବା ହିଁ ବଡ଼କଥା ଏହି ଉକ୍ତିକୁ ସେ ବିଭିନ୍ନ ଗଳ୍ପ ଜରିଆରେ ପାଠକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଜୀବନ ସହ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷାରୁ ଭାଗାବଣ୍ଡ ଚରିତ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଚରିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ସେ ସାମାଜିକ ଅବିଚାର, ବେକାରୀ, ଅଭାବ, ଅସହାୟତାର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଭିତରେ ଚରିତ୍ରର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ବିକଳ ଓ କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜୀବନକୁ ବଞ୍ଚିବାକୁ କେତେ ବ୍ୟଗ୍ର ଏହି ଚରିତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଗାଳ୍ପିକ ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଗାଳ୍ପିକ ଗଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକରେ ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରଣ ଅତି ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ସ୍ଥାନିତ କରିଛନ୍ତି । ଅଖିଳମୋହନ ଗଳ୍ପରେ ଭାଗାବଣ୍ଡ ଚରିତ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ନୂତନ ପଦାଙ୍କ । ଏହି ପରି ଚିତ୍ରୋହିତ ମଧ୍ୟମ ଶ୍ରେଣୀ ଚରିତ୍ରକୁ ସେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଗଳ୍ପର ପ୍ରଧାନ ତଥା ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । କେବଳ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ରଚନାରେ ଏପ୍ରକାରର ଚରିତ୍ର ଆଦୌ ଦେଖାଯାଇ ନାହିଁ । ଅଖିଳମୋହନ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ଚରିତ୍ର ଚିତ୍ରତାକୁ ଅତି ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ଅଖିଳମୋହନ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକର ବିଷୟବସ୍ତୁରେ

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ଗଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରାୟତଃ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଚେତନାକୁ ପ୍ରବାହ କରିଛନ୍ତି ଗଳ୍ପରେ । ସେ ଗଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକରେ ରୋମାଣ୍ଟିକ, ଅସହାୟତା, ସ୍ଥିତିବାଦୀ, ସ୍ୱପ୍ନାମୁଲିଜିମ୍, ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ମାନବିକ ସମ୍ବେଦନ, ମାର୍କ୍ସବାଦୀ ଚିନ୍ତା ଚେତନାକୁ ନୂତନ ରୂପରେ ଗଳ୍ପରେ ରୂପାୟିତ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଗଳ୍ପରେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଚିତ୍ରକୁ ମୁଖ୍ୟ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଗାଳ୍ପିକ ମଣିଷର ମାନସିକ ଚିନ୍ତା ଚେତନା, ଅସହାୟ, ଅବଚେତନ, ରହସ୍ୟମୟ ଚିତ୍ର ପ୍ରଭୃତିକୁ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ଅତି ଚମତ୍କାର ଭାବରେ ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ଜୀବନର ବିବିଧ କ୍ଷୁଧାକୁ ନେଇ ଯେଉଁ ଚିତ୍ତ ସଂଘର୍ଷ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ତାହାହିଁ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପ ମାନସରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥ ସୂଚୀ:-

(୧) ମହାରଣା, ସୁରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର -ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ

ପ୍ରକାଶକ-ଶ୍ରୀ ବିଜୟ ଶଙ୍କର ପାତ୍ର, ଓଡ଼ିଶାବୁକ୍ଷ୍ଟୋର ,

ବିନୋଦ ବିହାରୀ,କଟକ,୭୫୩୦୯୨

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

(୨) ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଡକ୍ଟର ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ-ଓଡିଆ ଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟର ଇତିହାସ

ପ୍ରକାଶକ-ଚିନ୍ମୟ ପ୍ରକାଶନ, ବିନୋଦବିହାରୀ,କଟକ-୨

(୩) ବାରିକ କବିତା – ଶହେ ବର୍ଷର ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆକ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ

ପ୍ରକାଶକ-ବିଦ୍ୟାପୁରୀ , ବାଲୁବଜାର,କଟକ-୭୫୩୦୦୨

(୪) ଖୁଣ୍ଟିଆ, ଡକ୍ଟର ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ -ସ୍ୱାଧିନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରମୁଖ ଗଳ୍ପ ସ୍ରଷ୍ଟା

ପ୍ରକାଶକ- ନବଦିଗନ୍ତ, ବିନୋଦବିହାରୀ ,କଟକ-୭୫୩୦୦୨

(୫) ପଟ୍ଟନାୟକ ଅଖିଳମୋହନ -ଝଡ଼ରଇଗଲ ଓଧରଣୀର କୃଷ୍ଣସାର

ପ୍ରକାଶକ :ଗୋବିନ୍ଦଚରଣପାତ୍ର ,ଓଡ଼ଶାବୁକ୍ଷ୍ଟୋର, ବିନୋଦ ବିହାରୀ,କଟକ-୭୫୩୦୦୨

(୬) ପଟ୍ଟନାୟକ ଅଖିଳମୋହନ -ଓ ଅନ୍ଧଗଳି

ପ୍ରକାଶକ-ଅଗ୍ରଦୂତ,ବାଙ୍କବଜାର,କଟକ-୨

(୭) ପଟ୍ଟନାୟକ ଅଖିଳମୋହନ -ନଦୀର ନାମ ଗଣତନ୍ତ୍ର

ପ୍ରକାଶକ-ମଉକ୍ଷୁକ୍ସ, ଗୌତମ ନଗର,ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୪

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

(୮) ପଟ୍ଟନାୟକ ଅଖିଳମୋହନ - ଅନାଗତ ଫାଲଗୁନ

ପ୍ରକାଶକ- ଲାଜବୁକ୍ସ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ଚ୍ୟାମ୍ବର୍ସ, ଭୌମ ନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର–୭୫୧୦୦୧

(୯) ପଟ୍ଟନାୟକ ଅଖିଳମୋହନ - ଅଖିଳାୟନ

ପ୍ରକାଶକ- ଅଖିଳମୋହନ ଫାଉଣ୍ଡେସନ, ରାଧାନାଥ ରୋଡ଼, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୨

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ISSN : 3108-2041

ବାବା ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର

ଆକୁଳାନନ୍ଦ ପୃଷ୍ଟି

ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ
ମହାଳପଡ଼ା, କଖଡି, କଟକ
ମୋ - ୯୪୩୭୮୬୪୫୬୨

Article No. 261003
Article Received On: 07-08-2026
Article Published On: 01-10-2026

ଶଇଳ ଶିଖରେ ତୁମ ଆବିର୍ଭାବ
କେଉଁ ଅନାଦି କାଳରେ
ତଳେ ମହାନଦୀ ନୀଳ ଜଳରାଶି
ବହେ ସର୍ପିଳ ମାର୍ଗରେ ।

ସିଦ୍ଧି ଦାତା ପ୍ରଭୁ ବାବା ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର
ସର୍ବ ପ୍ରାଚୀନ ଦେବତା
ନିକଟରେ ତୁମ ପଥର ଗୁମ୍ଫା
କହେ ତୁମ ପ୍ରାଚୀନତା ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ପ୍ରସ୍ତର ଖୋଦିତ ଶିଳାଲେଖ ଅଛି
ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଦେବନାଗରୀ
ପାଠୋଦ୍ଧାର ହେଲେ ଅବଶ୍ୟ ମିଳିବ
ସଭ୍ୟତା ସମ୍ପଦ ଶିରି ।

ନଅଟି ରାଜର ସମଷ୍ଟି ନରାଜ
ଅବା ଅନ୍ୟକିଛି ଅଛି
କାହିଁକି ନରାଜ ଗ୍ରାମ ନାମ ହେଲା
ଖୋଜିବା ବେଳ ଆସିଛି ।

ପଶ୍ଚିମରେ ଅଛି ବାଙ୍କୀ ଡମପଡ଼ା
ମାଆ ଚର୍ଚ୍ଚିକା ଅର୍ଚ୍ଚିତା
ଉତ୍ତରରେ ସପ୍ତଶର୍ଯ୍ୟା ନୀଳକାନ୍ତିି
ସବୁଜିମା ବନଲତା ।

ବିପରୀତ ପଟୁ ସାପୁଆ ନାମରେ
କ୍ଷୁଦ୍ର ତଟିନୀ ଏକ
ବହି ବହି ଆସି ମହାନଦୀ ସହ
ଏଇଠି ମିଶିଛି ଦେଖ ।

ମିଳନ ସ୍ଥଳରେ ସ୍ୱୟମ୍ଭୁ ଶଙ୍କର
ସର୍ପେଶ୍ୱର ନାମ ବହି

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଅନାଦି କାଳରୁ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି
ସାପୁଆ କୂଳରେ ରହି ।

ପଡ଼ୋଶୀ ଗ୍ରାମରେ ଦୁଇଟି ମନ୍ଦିର
ସୂକ୍ଷ୍ମ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ରାମେଶ୍ୱର ଆଉ ଗ୍ରାମେଶ୍ୱର ଶିବ
ବିଗ୍ରହ ଅକ୍ଷୁନ୍ନ
ମନ୍ଦିର ହୋଇଛି ଭଗ୍ନ ।

ପୂର୍ବ ଦିଗେ ଅଛି କଟକ ନଗର
ଦକ୍ଷିଣେ ଭୁବନେଶ୍ୱର
ଏକାମ୍ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଭୁ ଲିଙ୍ଗରାଜ
ଟାପୁରେ ଧବଳେଶ୍ୱର ।

ତୁମ୍ଭ ମହିମା ଅପାର
ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶିଖରେ ତୁମ୍ଭ ବିଜେସ୍ଥଳୀ
ସିଦ୍ଧି ଦାତା ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ମା ଆସିଲେଣି ?

ଅଭୟ କୁଣ୍ଡ

ସହକାରୀ ଶିକ୍ଷକ, ପଞ୍ଚାୟତ ସରକାରୀ ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ
ପଡିଆଭଙ୍ଗା, ତାଳଚେର, ଅନୁଗୋଳ
ମୋ - ୯୫୫୬୯୮୯୭୨୩

Article No. 261004
Article Received On: 10-08-2026
Article Published On: 01-10-2026

ମନରେ ଭୀତି ଥରୁଛି ଛାତି
ହୃଦୟ ହୁଏ ହାଣି
କିଏ କହୁଛି ଏ ପଟେ ଚାହାଁ
ଜନନୀ ଆସିଲେଣି ।

ମୁହଁରେ ହସ ମନରେ ବିଷ
ଆଖିରେ ଏକ ଲୟ
କିଏ କେଉଁଠି କରେ ଚିତ୍କାର
ମନରେ ଭାରି ଭୟ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ବରଷା ନାହିଁ ବିନା ମେଘରେ
ଘଟୁଛି ବଜ୍ରପାତ
ବଜ୍ର ପଡ଼ିବ ମୁଣ୍ଡ ଗଡ଼ିବ
କାହାର ହେବ ଅନ୍ତ ।

ମାଆ ଆସିଲେ ଭୋକ ଶୋଷକୁ
ସଭିଏଁ ଯିବେ ଭୁଲି
ସବୁରି ମୁଖେ ଗୋଟିଏ କଥା
ସମୟ ଯାଅ ଚାଲି ।

ମା ଆସିଲେ ଦେବେ ଯେ ଗାଳି
କାରଣ ବିନା ଯେବେ
ମୁହଁ ଫୁଲେଇ ଝିଅ ବସିବ
ବୁଝିବ ନାହିଁ କେବେ ।

ମୃଦୁ ମଳୟ ପ୍ରସାର ହୁଏ
ମାଆଙ୍କ ବିନା ଏଠି
ମାଆ ଆସିଲେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ
କିଏ ଅଛ କେଉଁଠି ?

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଦେଖିନି ଯିଏ ମା' ର ରୂପ
ଜୀବନ ସାରା କେବେ
ସବୁ ଥାଇ ବି ନିଃସ୍ୱ ସିଏ
ଅଜଣା ଏଇ ଭବେ ।

ଜଗତଜିତା ମାଆ ଆମର
କରେ କି ସିଏ କାହାକୁ ପର
ମା କୁ ଯିଏ କରିଛି ପର
ସୁଖିନି ଲୁହ ଆଖିରୁ ତା'ର ।

ଏକଥା ଭାବି ଦେହରେ ଜ୍ୱର
ମନରେ ବଢ଼େ ତାତି
ଆଜି ଦିନକ ପାଇଁ ହେଉ ବି
ନ ପାହୁ ଏହି ରାତି ।

ଆଖିରେ ମୋର ଇସାରା କଲି
ଇଙ୍ଗିତେ ଦେଲି କହି
ମା ଆମର କୁଆଡେ ଗଲେ
ଦେଖିଛ କିଏ ଭାଇ ?

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10
ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ମାଆର ଗାଳି ଦାଣ୍ଡର ଧୂଳି
ଏକଥା ମନେ ରଖ
ମାଆର ମାଡ଼ ଖାଇ ନ ଯିଏ
ଥରେ ଖାଇ କି ଦେଖ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ବଉଳା କୁମ୍ଭୀର

ଅମରନାଥ ବାରିକ୍

ଠିକଣା - କୟାଁ, ମଙ୍ଗଳପୁର, ଯାଜପୁର
ଦୂରଭାଷ - ୯୫୪୦୩୦୮୦୯୫ (ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ)
Present Address
380B-Ashram Gali No-1, Mandawali
Fazalpur, Preet Vihar, East Delhi - 110092

Article No. 261005
Article Received On: 27-08-2026
Article Published On: 01-10-2026

ବଉଳା କୁମ୍ଭୀରର ଆତ୍ମକାହାଣୀ
କୁନା କୁନି ଏଥର ଶୁଣିବା
ଏମନ୍ତ ପ୍ରାଣୀର ଚତୁର ପ୍ରବୃତ୍ତି
ସରଳ ଭାବରେ ଜାଣିନେବା ।

ଶତାଧିକ ଆୟୁ ଅଟେ ବଉଳାର
ସବଳ ଶରୀର ଭାରି ତା'ର
କଣ୍ଟାଳିଆ ପିଠି ଶକତ ଲାଞ୍ଜଟି
ନରମ ପେଟ ଧୋ ଫରଫର ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ତିନିଟି ପ୍ରଜାତି ଅଣ୍ଟିଆ ବଉଳା
ଭୟଙ୍କର ଅତି ଘଡିଆଳ
ଜଳରେ ତ୍ରିଶକ୍ତି ସବୁଠାରୁ ବଳି
ବାଘ ସିଂହଠାରୁ ବଳିଆର ।

ଜ୍ୟୋଷ୍ଠରୁ ଆଷାଢ଼ ପ୍ରଜନନ ପାଇଁ
ବସା ବାନ୍ଧିବା ତା'ର ସମୟ
ଅଣ୍ଡା ଦେବାପରେ ମାଆ କୁମ୍ଭୀରଟି
ହୁଏ ଅତି ସେହି ହିଂସ୍ର ପ୍ରାୟ ।

ଅଣ୍ଡା ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁକି
କାଠିକୁଟା ଢ଼ାଙ୍କିଦିଏ ଆଣି
ପଞ୍ଚସ୍ତରି ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅଣ୍ଡାରୁ
ଶାବକ ଜନ୍ମାଏ ଗଣିଗଣି ।

ଏକ ପ୍ରଜନନ ଋତୁରେ ସମ୍ଭବ
ଅଣ୍ଡା ଚାଳିଶରୁ ଷାଠିଏଟି
ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନଦେଖି ନଦୀ ଉପକୂଳ
ଦେଇଥାଏ ଏହି କୁମ୍ଭୀରଟି ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଭିତରକନିକା ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନେ
ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ
ପ୍ରଜନନ ପ୍ରତିପାଳନ କେନ୍ଦ୍ରଟି
ଡାଙ୍ଗମାଳଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ବସନ୍ତ ଛାତିରେ ଝାଞ୍ଜି

ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟୀ ଓଝା

ବାଲିପାଳ, ଘଷିପୁରା, କେନ୍ଦୁଝର
ଦୂରଭାଷ - NA

Article No. 261006
Article Received On: 12-08-2026
Article Published On: 01-10-2026

ବସନ୍ତ ବା କି ସୁଖ ଦିଏ,
ଯେଉଁଠି ଅନବରତ ଝାଞ୍ଜି ପ୍ରବାହ ଚାଲିଥାଏ
ଫଗୁଣ ବା କି ରଙ୍ଗ ଢାଳେ,
ଯେଉଁଠି ଅବିରତ ଅଶ୍ରୁ ବର୍ଷାରେ ଓଢ଼ଣୀ ଭିଜିଯାଏ ।

ସେ ଅଫୁରନ୍ତା ହସ ମଧ୍ୟରେ
ଯନ୍ତ୍ରଣାର କଳାବାଦଲ ଖଣ୍ଡକ
ହଠାତ୍ ବୁକୁ ଫଟାଇ ଚିତ୍କାର କରିଉଠେ
“ମତେ ବହିଯିବାକୁ ଦିଅ…”

ସଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ କଢ଼ିଟିଏ ବି ମଉଳିଯାଏ,
ଝଲସି ଉଠିଥିବା କଅଁଳ କିରଣ ଟିକକ ବି

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ମଳିନ ପଡ଼ିଯାଏ ।
ସ୍ୱପ୍ନର ଆକାଶରେ ମେଘ ଜମିଯାଏ,
ଆଉ ଆଶାର ଦୀପଟିଏ
ନିରବରେ ଲିଭିଯିବାକୁ ଲାଗେ ।

କେତେ ଯେ ହସ ଲୁଚିଥାଏ
ଏକ ନୀରବ ଲୁହର ଆଢୁଆଳରେ,
କେତେ ଯେ ବସନ୍ତ ମରିଯାଏ
ଅଦୃଶ୍ୟ ଝାଞ୍ଜିର ତାତିରେ ।

କେହି ଦେଖିପାରେନା
ମନ ଭିତରେ ଭାଙ୍ଗିଯାଉଥିବା ରତ୍ନକୁ,
କେହି ଶୁଣିପାରେନା
ନୀରବତାରେ କାନ୍ଦୁଥିବା ହୃଦୟକୁ ।
ବାହାରେ ଫଗୁଣର ରଙ୍ଗ,
ଭିତରେ ଶୂନ୍ୟତାର ଧୂସର ପ୍ରହର
ଏ କି ଜୀବନର ବିଡ଼ମ୍ବନା,
ନା ନିଜକୁ ନିଜେ ହରାଇବାର ଏକ ଅନନ୍ତ ଯାତ୍ରା?

ତଥାପି କେଉଁଠି ନା କେଉଁଠି
ଅନ୍ଧାରର ଛାତି ଚିରି
ଗୋଟିଏ କଅଁଳ କିରଣ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ,

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଶୁଖିଯାଇଥିବା ଡାଳରେ ବି
ଗୋଟିଏ ନୂଆ ପତ୍ରର ସ୍ୱପ୍ନ ଥାଏ ।

ହୁଏତ ଜୀବନ ମାନେ
ସବୁବେଳେ ଫୁଲ ହୋଇ ଫୁଟିବା ନୁହେଁ,
କେବେ କେବେ ଝଡ଼ରେ ଭାଙ୍ଗିଯାଇ
ପୁଣିଥରେ ନିଜକୁ ଗଢ଼ିବା ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ।

ତେବେ ଏମିତି ଜୀବନ କ'ଣ ଜୀବନ
ଯେଉଁଠି ପାଦ ପାଦକେ ମୃତ୍ୟୁର ଭୟ ଥାଏ?
ନା...
ଜୀବନ ସେଇଟା,
ଯେଉଁଠି ମୃତ୍ୟୁର ଛାୟା ମଧ୍ୟରେ ବି
ମଣିଷ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଆଲୁଅର ଆଶାରେ
ପୁଣିଥରେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

କାଗଜ ଡଙ୍ଗା

ଆଶିଷ ରଞ୍ଜନ ଦାଶ

ଫ୍ଲାଟ୍ ନଂ. ୨୦୨୪, ଶୋଭା ମୁନ୍‌ଷ୍ଟୋନ୍ ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟ
ଦାସରହଲ୍ଲୀ ମେନ୍ ରୋଡ୍, କେମ୍ପାପୁରା, ହେବ୍ବାଳ, ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ
ଦୂରଭାଷ - ୭୭୦୨୯୩୧୬୧୬

Article No. 261007
Article Received On: 13-08-2026
Article Published On: 01-10-2026

ଆମ ଗାଁରେ ବର୍ଷା ହେଲେ
ଅଙ୍କ ଖାତାରୁ ନାଆଟିଏ
ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼େ
ମାଟିଆ ପାଣିସୁଅରେ

ନା ତା'ର ଥାଏ
ଦୂର ଆକାଶକୁ ଛୁଇଁବାର ସ୍ୱପ୍ନ
ନା ଲେଉଟା ପବନରେ
ଫେରି ଆସିବାର ମାୟା

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ପାଣି ଛୁଇଁଲା ପରେ ସବୁ ଅଙ୍କକଷା
ଧୀରେ ଧୀରେ ଧୋଇ ଯାଏ
ହଜିଯାଏ ଶୁଖିଲା କାଗଜର ଉଷ୍ମତା
ରହିଯାଏ କେବଳ କିଛି ଅକୁହା କଥା

ଭାସିଚାଲେ ନାଆଟି ଆଗକୁ
ମାଟିଆ ପାଣି ଭରିଯାଏ ତା' ଭିତରେ
ଟାଲମାଲ ହୋଇ ଉଠେ
ପୁଣି ସିଧା ହୋଇ ଭାସେ
କେଉଁଠି ପଛରୁ ପିଲାଟିଏ

ପାଟି କରୁଥାଏ—
"ଯା ଲୋ ସାଧବାଣୀ,
ଯା... ପାଣି ସୁଅରେ ଭାସିଯା...
ତାଳ ଗଛରେ ତାଳ ନାହିଁ,
ସାଧବାଣୀର ଘର ନାହିଁ... ।"

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ପାଦପ

ପୁଷ୍ପିତା ରାଉତ

ଯାଜପୁର, ଚଣ୍ଡିଖୋଲ, ଭୂଷଣ୍ଡପୁର
ଦୂରଭାଷ - ୯୫୫୬୯୯୨୭୦୩

Article No. 261008
Article Received On: 23-08-2026
Article Published On: 01-10-2026

ସାରା ଜଗତର ମିତ୍ର ଅଟଇ ପାଦପ,
ମନୁଷ୍ୟ ତାହାକୁ ପୁଣି କରଇ ଖରାପ ।
କାଠ ଦିଏ, ଜାଳ ଦିଏ, ଦିଏ ଅମ୍ଳଜାନ,
ସବୁବେଳେ କରିଥାଏ ନିଜକୁ ସେ ଦାନ ।

ବେଇମାନ ମନୁଷ୍ୟ ଯେ ନ ଲଗାଏ ଗଛ,
ଥାଏ ଯଦି କେଉଁଠାରେ କରେ ମୂଳପୋଛ ।
ଖରା ବର୍ଷା ସହି ସବୁ ଯୋଗାଏ ନିଶ୍ୱାସ,
ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ ନର, କରେ ସର୍ବନାଶ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ମନୁଷ୍ୟକୁ ପାଳିପୋଷି କରିଲେ ଯେ ବଡ଼,
ଶେଷରେ ଖାଏ ତାହାଠାରୁ ଯେ ଗାଳି ଓ ମାଡ଼ ।
ହେ ମୂଢ଼ ମଣିଷ, ତାକୁ ନ ପକାଅ ହାଣି,
ଉପକାର ପାଇବ ଯେ ନ ପାରିବ ଗଣି ।

ଫଳ ଫୁଲେ ତୋଷିଥାଏ ତୁମ ମନ ଜାଣି,
ଆସବାବ ଦେଇଥାଏ, କେତେ ଯେ ଜାଳେଣି ।
ଗଛଟିଏ ଲଗାଇଣ ଦିଅ ମୂଳେ ଜଳ,
ପୋଷିବ ତୁମକୁ ସିଏ ଦେଇ ଫୁଲ ଫଳ ।

ମାଟିକ୍ଷୟ ହେବ ନାହିଁ ଲଗାଇଲେ ଗଛ,
ସ୍ୱଚ୍ଛ ଅମ୍ଳଜାନ ପାଇ ରୋଗ ହେବ ତୁଚ୍ଛ ।
ରହିବନି ଅଭାବ ଯେ ଜଳରେ ତୁମର,
ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ରହିବ ତୁମ ପରିଷ୍କାର ।

କାଠ ଘର ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଦିନେ ଅଟଇ ଟି ଥଣ୍ଡା,
ଶୀତ ଦିନେ ଥଣ୍ଡାପାଇଁ କାଠର ଗରିଣ୍ଡା ।
ପ୍ରକୃତି ସୁନ୍ଦର ପୁଣି ଜୀବନ ସରସ,
ହେ ମୂଢ଼ ନର, ନ କର, ନ କର ବିନାଶ ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଗଛଟିଏ ଲଗାଇଣ ମୂଳେ ଦିଅ ପାଣି,
ଭୁଲ କରନାହିଁ କେବେ, ନ ପକାଅ ହାଣି ।
ପାଦପକୁ ବଞ୍ଚାଅ, ପ୍ରକୃତିକୁ ରଖ ସୁନ୍ଦର,
ଗଛ ହସିଲେ ହସିବ ଆମ ସାରା ସଂସାର ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

କାଳିଆ ସାଆନ୍ତ

ସରସ୍ୱତୀ ପ୍ରଧାନ

ଠିକଣା - NA
ଦୂରଭାଷ - NA

Article No. 261009
Article Received On: 11-08-2026
Article Published On: 01-10-2026

ଭଲ ଦୁଇ ଆଖି ପାଇଛ ମଣିମା
ଭଲ ଦୁଇ ଆଖି ପାଇଛ...,
ଯିଏ ତ ଦେଖୁଛି, ସିଏ ତ କହୁଛି
ତମେ ତାକୁ ଖାଲି ଚାହିଁ ରହିଛ... ।

କୁନି କୁନି ଓଠେ ନାଲି ନାଲି ହସ
ସତେ କି ରକ୍ତ ମନ୍ଦାର,
ତୋଳିବାକୁ ହାତ ଯାଉନି ମଣିମା
ଦିସୁଛ ଭାରି ମଧୁର ।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

ଜଗତ ତୁମକୁ ବୋଲାଏ ଜଗା
ଅନାଥର ଅଟ ନାଥ,
ମୁଁ ତ ବୋଲାଏ କାଳିଆ ସାଆନ୍ତ
କଳା ରଙ୍ଗଟା ବୋଲି ଦେଇଛ...।

Copyright of the published article is held by the respective author. All articles are open access & distributed under a Creative Common Attribution-4.0 International CC BY-NC-SA 4.0

OCTOBER - 2026
VOL.02 - ISSUE.10

ବଣମଲ୍ଲୀର ମହକ
ISSN : 3108-2041

Board of Editors

Mr. Laxminarayan Pattanaik
Post Graduate in CA, Journalism
Serve as PR at DOWR, Odisha

Mr. Salila Kumar Swain
M.A in English M.Ed.
Teacher, Education Dept. Odisha

Mr. Bibhuti Bhusan Hota
M.A in English, LLM
Lecturer, Education Dept. Odisha

Mrs. Debahuti Pattanaik
M.A in Odia, M. Phil
Asst. Professor, KISS, BBSR

Dr. Mangalika Mohapatra
M.Sc, M.Ed, M.Phil, Ph.D
Lecturer, Ravenshaw University

Dr. Laxman Sahoo
M.A. in Odia, Ph.D
Principal, MVWDC, Cuttack

Mr. Sidheswar Tripathy
M.A. in Odia
Astro Mentor, CRA, Odisha

Advisory Council

Er. Dipti Ranjan Panda
B.Sc in Civil Engg. (Ph.D)
Former EIC, DOWR, Odisha

Mr. Trilochan Das
B.A, B.Ed.
Teacher, Education Dept. Odisha

Mr. Nishikant Kahalsingh
M.Sc in Zoology, B.Ed, D. in P.Col
Teacher, Education Dept. Odisha

Mr. Ranganath Rath
M.A in Odia
Former ASO, Finance Dept. Odisha

Mr. Prafulla Chandra Mishra
B.A
Former Inspector, Odisha Police

Mr. Gopal Kishore Sen
B.Sc, B.Ed.
Teacher, Education Dept. Odisha

Mr. Gopal Chandra Sao
M.A. in Odia
Office Assistant, DOWR, Odisha

Address: Banamallira Mahak, Mangalajodi, Khordha, Odisha - 752023 IN
Email: emagazinebanamalli@gmail.com | Phone: 9437183937 / 8249792904
Website: https://www.banamalli.org